

Governabilitat Democràtica Global

Proposta d'organització institucional

| Ivan Capdevila | Toni Comín | Jonàs de Miguel | Eva Geli-Stenhammar
| Carles Guerra | Manuel Manonelles | José Sols

Amb la contribució de Ricardo Díez Hochleitner, Isidro Fainé,
José Manuel Morán i Josep Lluís Rovira

RAIMA
ALMA MATER

Ivan Capdevila Peña

Enginyer Industrial (Universitat Politècnica de Catalunya), és Consultor Ambiental i treballa com a Director Tècnic d'ERF Gestió i Comunicació Ambiental.

Antoni Comín i Oliveres

Llicenciat en Filosofia i Lletres (Universitat Autònoma de Barcelona), Llicenciat en Ciències Polítiques (Universitat Autònoma de Barcelona), Postgrau en Humanitats (Universitat Pompeu Fabra), és Professor d'ESADE (Universitat Ramon Llull), i Diputat al Parlament de Catalunya.

Jonàs de Miguel i Gómez

Enginyer Industrial (Universitat Politècnica de Catalunya), Màster en Administració d'Empreses (Instituto de Empresa, IE), és Director d'Organització i Desenvolupament de Persones al Grup Agbar.

Eva Geli-Stenhammar

Màster en Dret Comparat (LLM) (Stockholms Universitet), és Advocat i Assessora de l'Ambaixada i Oficina Comercial de Suècia a Espanya, i membre de "Swedish Women's Educational Association".

Carles Guerra Pérez

Especialista en Electrònica Industrial, és Gestor de Comptes de Clients al Grup Peguform.

Manuel Manonelles i Tarragó

Polítòleg especialitzat en Relacions Internacionals i Drets Humans, Llicenciat en Ciències Polítiques (Universitat Autònoma de Barcelona), Màster Europeu (EMA) en Drets Humans i Democratització per *inter-àlia* (Universit  di Padova i Universidad de Deusto), és Director de la Fundació Cultura de Pau - Barcelona, i Assessor Especial del Co-President del Grup d'Alt Nivell de Nacions Unides per l'Aliança de Civilitzacions

José Sols Lucía

Doctor en Teologia (Centre Sèvres, París), Llicenciat en Història Contemporània (Universitat de Barcelona), és Director de la Càtedra d'Ètica i Pensament Cristià de l'Institut Químic de Sarrià (IQS, Universitat Ramon Llull).

Governabilitat

Governabilitat Democràtica Global

Proposta d'organització institucional

Juan Espinola

Antonio Comín

José de Miguel

Enx. Carl-Heinz Strehle

Carlos Cuervo

Manuel Marañón

José Sala

RAIMA
ALMA MATER

Governabilitat Democràtica Global

Proposta d'organització institucional

**Ivan Capdevila
Antoni Comín
Jonàs de Miguel
Eva Geli-Stenhammar
Carles Guerra
Manuel Manonelles
José Sols**

Amb contribucions de
Ricardo Díez Hochleitner, Isidro Fainé,
José Manuel Morán i Josep Lluís Rovira

RAIMA
ALMA MATER

Governabilitat Democràtica Global.

Proposta d'organització institucional.

© Ivan Capdevila, Antoni Comín, Jonàs de Miguel, Eva Geli-Stenhammar, Carles Guerra, Manuel Manonelles, José Sols, 2007

© del pròleg: Ricardo Díez Hochleitner, Isidro Fainé, Josep Lluís Rovira, 2007

© de les característiques d'aquesta edició: Club de Roma y Raima edicions, 2007

© de l'epíleg: José Manuel Morán, 2007

Primera edició: maig 2007

ISBN: 978-84-96700-02-4

Dipòsit legal: B.24177-2007

Imprès a: Winihard *Gràfics*

Edicions Raima

C/ B, s/n - Pol. Ind. El Prat

08180 Moià (Barcelona)

Telèfon: 93 820 90 14

edicionsraima@winihard.com

Queda prohibida la reproducció total o parcial d'aquest llibre, la seva transmissió en qualsevol forma o per qualsevol mitjà, ja sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, registre o altres mètodes, sense el permís previ i per escrit dels titulars del copyright.

SUMARI

PRÒLEGS

- Ricardo Díez Hochleitner**, President d'Honor del Club de Roma. 11
Isidro Fainé, President del Capítol Espanyol del Club de Roma. 15
Josep Lluís Rovira, Coordinador del Grup Català del Capítol Espanyol del Club de Roma. 18

PRESENTACIÓ. 21

SIGLES MÉS UTILITZADES. 23

1. INTRODUCCIÓ. 25

- 1.1. La governabilitat democràtica global: una nova i urgent necessitat. 25
- 1.2. Entre Nacions Unides i la utopia de l'Estat democràtic global. 28
- 1.3. Els eixos del sistema institucional. 29

2. MARC DEL SISTEMA DE GOVERNABILITAT DEMOCRÀTICA GLOBAL. 33

- 2.1. Funcions del model institucional. 33
- 2.2 Motors de la reforma. 37
 - 2.2.1 La seguretat humana. 37
 - 2.2.2 L'accés a l'economia global. 38
 - 2.2.3 El desenvolupament humà. 39
- 2.3. Principis generals. 39
 - 2.3.1. Principi de democràcia. 40
 - 2.3.2. Principi d'Estat de Dret. 41

- 2.3.3. Principi de defensa dels drets i llibertats fonamentals. 41
- 2.3.4. Principi de separació de poders. 42
- 2.3.5. Principi de subsidiarietat. 43
- 2.3.6. Principi de transparència i publicitat de les actuacions dels poders públics i dret d'accés a la informació. 43
- 2.4. Regionalització. 44

3. EL PODER LEGISLATIU. 49

- 3.1. Introducció. 49
- 3.2. L'Assemblea General d'Estats. 50
- 3.3. L'Assemblea de Representants. 55

4. EL PODER EXECUTIU. 59

- 4.1. Els òrgans del poder executiu. 59
 - 4.1.1. Els consells. 59
 - 4.1.2. Les agències. 60
 - 4.1.3. L'equilibri de poders entre agències, consells i assemblees. 61
- 4.2. El Consell de Pau i Seguretat. 62
 - 4.2.1. Funcions, estructura i presa de decisions. 62
 - 4.2.2. Agència de Prevenció i Resolució de Conflictes. 64
 - 4.2.3. Agència de Seguretat Global. 65
 - 4.2.4. Agència d'Assumptes Humanitaris i Emergències. 66
- 4.3. El Consell Econòmic, Social, Cultural i de Desenvolupament. 66
 - 4.3.1. Introducció. 66
 - 4.3.2. Missió i funcions. 70
 - 4.3.3. Estructura i presa de decisions. 71
 - 4.3.4. Agència Econòmica i Tributària. 72
 - 4.3.5. Agència Financera. 73
 - 4.3.6. Agència de Comerç. 75
 - 4.3.7. Agència del Treball. 77
 - 4.3.8. Agència de la Salut. 78
 - 4.3.9. Agència d'Educació i Cultura. 80

- 4.3.10. Agència del Medi Ambient. 82
- 4.3.11. Agència d'Assumptes Socials. 83
- 4.3.12. Agència d'Agricultura i Seguretat Alimentària. 83
- 4.3.13. Agència d'Infraestructures i Comunicacions. 84

5. EL COORDINADOR GENERAL. 87

- 5.1. Funcions i designació del coordinador general. 87
- 5.2. Principis rectors del personal administratiu i directiu del sistema. 88

6. EL PODER JUDICIAL. 89

- 6.1. Organització en tribunals. 89
 - 6.1.1. Tribunal Penal Internacional. 90
 - 6.1.2. Tribunal Econòmic Internacional. 90
 - 6.1.3. Tribunal Ambiental Internacional. 91
 - 6.1.4. Tribunal Internacional de Justícia. 91
 - 6.1.5. Tribunal Social i Cultural Internacional. 91
 - 6.1.6. Tribunal Contenciós-Administratiu Internacional. 92
- 6.2. Funcionament. 92
- 6.3. El Consell de Justícia Mundial. 93
- 6.4. Fonts legals. 94

ANNEXOS. 95

Annex I: Comparació del sistema institucional global amb l'actual sistema de Nacions Unides. 97

Annex II: Correspondència de les Agències amb els actuals organismes (Agències, Fons i Programes) i missions de Nacions Unides. 99

Annex III: Comparació del sistema institucional global amb el model institucional de la UE. 103

BIBLIOGRAFIA. 107

EPÍLEG: Els antecedents com a referència de debats futurs, **José Manuel Morán**, Vice-president del Capítol Espanyol del Club de Roma. 111

PRÒLEG

LA GOVERNABILITAT I EL CLUB DE ROMA

Ricardo Díez Hochleitner

President d'Honor del Club de Roma

La problemàtica de la governabilitat ha estat una de les preocupacions centrals del Club de Roma des de la seva fundació, cosa que mostra el gran encert d'aquest molt oportú treball del Grup tt30 Català.

A més de reunions dedicades específicament a aquest tema, tal com la Conferència del Club de Roma que vaig convocar el 1985 a la Universidad Internacional Menéndez Pelayo de Santander sobre "Governabilitat d'un món en transició", destaquen els molt substancials Informes al Club de Roma, com ara el dirigit per Harlan Cleveland ("Rethinking International Governance") i per Yehezkel Dror ("The Capacity to Govern"), juntament amb molts altres estudis sobre el govern de les empreses i la necessària reforma dels organismes internacionals intergovernamentals (per exemple, "The Shame and Scandal of Poverty and Underdevelopment", de Bertrand Schneider, o bé "The First Global Revolution", informe que vam elaborar en equip els membres del Comitè Executiu del Club de Roma).

Al Club de Roma li va preocupar comprovar, des dels seus inicis, que els governs, absorts en els problemes quotidians i les conseqüents dificultats polítiques, són generalment incapaços de prendre decisions anticipatòries solidàries i valents, basades en estudis fiables i amb visió a llarg termini. Aquesta falta de perspectiva i la freqüent impotència dels governs i institucions intergovernamentals internacionals per afrontar els problemes extremadament complexos i greus que succeeixen al món modern –com ara la pobresa, la desocupació, la violència, el deteriorament ambiental, la drogoaddicció, el canvi climàtic, etc.– susciten interrogants fonamentals sobre la competència i formació dels polítics i governants en els països democràtics, així com sobre les estructures i els mètodes de governació, els quals requeririen una eficaç participació de tots els seus ciutadans i, no gensmenys, dels especialistes i professionals més competents, pràctica en realitat encara molt escassa en la majoria dels països.

Les múltiples amenaces del nostre temps són aclaparadores: egoisme, insolidaritat, violència, valors ètics i morals postergats per l'ambició, el consumisme, l'hedonisme i egoisme, entre altres molts mals al mig d'immenses i profundes crisis en múltiples sectors. En conseqüència, hem d'aconseguir superar els plantejaments egoistes perquè s'imposi la cooperació intersectorial i interdisciplinària des de la realitat d'un món creixentment interdependent en tots els àmbits. Cal tractar de transformar com més aviat millor moltes de les velles estructures i institucions, nacionals i internacionals, que encara sobreviuen en gran manera per inèrcia. I ja que el coneixement és poder, també hem de multiplicar els esforços a favor d'un procés d'aprenentatge col·lectiu, a fi d'aconseguir entre tots que la societat del coneixement i de les comunicacions arribi a ser també la societat global sostenible de les futures generacions: sostenible econòmicament, ecològica i política, per tractar-se de societats més justes i pacífiques, amb voluntat de futur.

Per a fins tan elevats hi ha raons per a l'esperança. En concret, aportacions com el contingut d'aquesta publicació, que sota el suggeridor títol de *Governabilitat Democràtica Global* incorpora els resultats de les múltiples sessions i debats duts a terme pel Grup Català en el si del tt30 del Club de Roma. I que, amb el millor esperit del Club, deixa constància d'allò que aquestes idees signifiquen des d'un lide-

ratge responsable, preocupat amb una visió global i a llarg termini, i com poden contribuir a oferir solucions pertinents als problemes locals i a curt termini, la qual cosa és d'admirar i molt d'agrair.

PRÒLEG

LA GOVERNABILITAT I EL CAPÍTOL ESPANYOL DEL CLUB DE ROMA

Isidro Fainé

President del Capítol Espanyol del Club de Roma

Des que el Club de Roma va iniciar els seus debats i activitats a començaments de l'últim terç del segle passat, ha estat una constant de tots els debats la preocupació per ressaltar la interdependència i la complexitat dels reptes amb què s'enfronta la Humanitat. Interdependència que es caracteritza, al seu torn, per la seva contínua variabilitat, com a conseqüència dels múltiples canvis que afecten els diferents factors que la configuren, de les seves relacions, trames i evolucions. La qual cosa ve a incrementar la complexitat i estimula la sensació de desconcert i d'estar davant d'assumptes inabordables. I molt menys governables, ja que ni tan sols poden, sovint, ser vistos com predictibles.

Per això, els analistes de tots els sectors han hagut de fer servir les teories més diverses, de les que les més conegudes serien l'enginyeria de sistemes o les teories del caos o les catàstrofes, sense que cap d'aquestes aproximacions teòriques serveixin, finalment, per augmentar les certeses i ajudar a prendre decisions amb seguretat més gran. De

manera que la sensació que es tenia que la governabilitat seria una qualitat esquiva i difícil de fer-se efectiva s'ha anat consolidant a mesura que s'ha pres consciència del que suposa la interdependència, la globalització i els canvis tecnocientífics, culturals i de valors que esdevenen.

Aquest panorama de múltiples incerteses no resulta, no obstant, nou per a l'activitat i la reflexió del Club de Roma. És més, el més substantiu de les seves activitats és la seva actitud per no tractar de resoldre aïlladament i especialitzada cada problema. Interessant-se, des de sempre, per mirar com es relacionen les persones entre si i quins tipus de governs i organitzacions socials determinen la seva convivència col·lectiva. Perquè el Club, des que es van començar a conèixer els seus Informes, ha insistit en el fet que la solució dels problemes s'ha d'abordar entre tots. Per a la qual cosa fa falta que les empreses, els governs i els ciutadans s'afanyin per ser, en la seva quotidianitat, ecològicament perdurables, socialment equitatius i econòmicament competitius i eficaços. Per a assegurar, així, la governabilitat actual i futura.

És per això pel que des del Capítol Espanyol sempre s'han recolzat les més variades iniciatives que tinguessin l'objectiu d'aconseguir l'esperada governabilitat. O també per poder entendre les raons que s'argumenten perquè deixi de ser vista com una meta inabastable. Això ha portat a participar en molts debats anteriors i a propiciar que el tt30 de Catalunya decidís abordar com podrien ser les reformes institucionals que la facilitessin. Sabent que els nostres joves estan alliberats de models mentals d'èpoques precedents i de tractar, d'una manera o d'una altra, de reproduir mimèticament els models històrics ja experimentats i coneguts.

Ara, quan el fruit d'aquests afanys pot recollir-se en les pàgines que segueixen, l'alegria que sempre té el Club de Roma per involucrar els joves en els seus debats es fa ben patent. Màximament si es pensa que el tema triat s'ajusta a la preocupació mundial per aconseguir unes institucions amb capacitat de governar la complexitat i, a més, buscar models eficaços d'acord amb les demandes ciutadanes. Els ciutadans no entenen per què és inviable resoldre conflictes planetaris o acabar amb la pobresa.

Aquesta temàtica, que coincideix en gran part amb les iniciatives orientades a millorar el sistema de Nacions Unides i d'altres institucions supranacionals, no esgota, no obstant, tots els temes que caben en l'univers de la governabilitat. Raó per la qual ha de ser vista com els prolegòmens d'un debat que es torna a iniciar una vegada més i al que el Capítol Espanyol vol continuar contribuint. Sobretot si compta amb iniciatives tan generoses i imaginatives com la que han desenvolupat els joves del tt30 Català i a la que el Capítol vol donar continuïtat. Aquest suport del Capítol Espanyol s'inicia ara amb la publicació de les seves primeres conclusions, i a les que, de ben segur, seguiran les dels pròxims debats a desenvolupar.

PRÒLEG

Josep Lluís Rovira
Coordinador del Grup Català
del Capítol Espanyol del Club de Roma

A l'agost del 2001 el Club de Roma va constituir l'anomenat tt30, *Think-Tank* de 30 persones d'aproximadament 30 anys d'edat, perquè, d'una banda, poguessin aportar una visió renovada dels conceptes tradicionalment objecte de debat en el Club de Roma i, d'altra banda, poguessin representar un procés de canvi generacional.

D'acord amb l'estructura del Club de Roma, es van constituir capítols estatals amb els seus corresponents grups. Seguint aquesta línia, el Grup Català va constituir el corresponent tt30, que ha estat el que ha portat a terme el treball que a mi, entre d'altres, em plau prologar.

He estat un espectador de primera línia de la confecció del llibre que teniu entre les mans i puc assegurar que ha estat un treball molt laboriós i tremendament exhaustiu, fet per un grup amb una potència intel·lectual que cal remarcar.

Possiblement algun lector el considerarà una utopia, però aquesta és, per una banda, l'obligació dels joves i per l'altra, la manera com han començat moltes de les innovacions i dels canvis que després s'han portat a terme al món.

Per tot això espero i desitjo que aquest llibre tingui una gran difusió i molt d'èxit, i serveixi com a punt de partida d'una discussió de molta més profunditat, que permeti elaborar uns fonaments que ens portin, un dia, a que l'organització d'aquest món nostre tan complicat sigui més justa, més solidària, més lliure i més equitativa.

PRESENTACIÓ

El document que ara presentem, *Governabilitat Democràtica Global*, és el resultat d'un treball d'anàlisi i debat en grup dut a terme al llarg de tres anys per una part del tt30 del Grup Català del Capítol Espanyol del Club de Roma.

Els autors d'aquest document formem un grup interdisciplinari de joves professionals d'una mica més de trenta anys, de la societat civil, el món empresarial, la docència i la política de Catalunya. Els membres d'aquest grup ens reunim periòdicament per reflexionar i investigar, i durant aquests dos últims anys el nostre treball col·lectiu ha anat encaminat a l'elaboració d'aquest informe.

El text es presenta com a proposta al Capítol Espanyol, amb el desig que el Club de Roma analitzi la viabilitat d'encarregar un informe sobre el tema, o bé perquè prossegueixi amb el debat dins de les activitats del propi Club.

Aquest document és fruit del que considerem una necessitat d'àmbit global: dotar el món d'una estructura política ascendent, a partir dels ciutadans, dels Estats i de les regions, que vertebrin de manera justa, i tan democràtica com sigui possible, la realitat de la globalització; una estructura de govern basada en la força del Dret, eficaç,

amb capacitat financera, penal i política, per dirigir el bon compliment de les seves decisions a tot el planeta.

La proposta planteja la reforma dels estaments internacionals vigents, motivada pels canvis de l'actual societat global. Per això, són inevitables algunes referències a les organitzacions internacionals actuals, encara que l'objectiu del treball vagi més enllà d'una simple comparació, fins i tot més enllà d'una crítica al que actualment pugui estar funcionant de manera insatisfactòria. Aquest estudi planteja un projecte amb pretensió de viabilitat pràctica i de teoria raonable, i vol contribuir al debat sobre aquest gran repte del segle XXI que és la governabilitat democràtica de la Globalització. En definitiva, en aquest document s'ofereixen elements de reflexió sobre l'establiment d'un nou ordre internacional, que garanteixi la pau, el respecte de la dignitat de tots els éssers humans, així com la conservació del planeta en què vivim.

Volem agrair els materials i reflexions que ens ha proporcionat el Club de Roma, que ens han estat molt útils, així com també informació que ens han facilitat altres institucions; concretament, diversos documents de la Campanya Mundial per a la Reforma de les Institucions Internacionals, que promou el Fòrum Ubuntu. Els altres documents utilitzats estan adequadament citats en la bibliografia final.

Esperem que aquestes línies, fruit d'un bon nombre de sessions de debat i d'estudi en grup, siguin de l'interès del lector i li proporcionin elements de reflexió i d'anàlisi sobre aquest tema tan apassionant.

Els autors
Barcelona, març de 2007

SIGLES MÉS UTILITZADES

- ACNUDH – Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans
ACNUR – Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats
ASEAN – *Association of Southeast Asian Nations* (Associació de Nacions del Sud-est Asiàtic)
BM – Banc Mundial
CESCD – Consell Econòmic, Social, Cultural i de Desenvolupament
ECOFIN - *Economic and Financial Affairs Council* (Ministres d'Economia i Finances de la Unió Europea)
ECOSOC – *Economic and Social Council* (Consell Econòmic i Social)
EUA – Estats Units d'Amèrica
FAO - *The Food and Agriculture Organization of the United Nations* (Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació)
FMI – Fons Monetari Internacional
IED – Inversió estrangera directa
MERCOSUR – Mercat Comú del Sud (Argentina, Brasil, Paraguai i Uruguai)
NAFTA - *North American Free Trade Agreement* (Tractat de Lliure Comerç d'Amèrica del Nord: Canadà, Estats Units i Mèxic)
OEA – Organització d'Estats Americans
OIT – Organització Internacional del Treball
OMC – Organització Mundial del Comerç
OMPI – Organització Mundial de la Propietat Intel·lectual
OMS – Organització Mundial de la Salut
ONG – Organització No Governamental
ONUSIDA - Programa Conjunt de les Nacions Unides sobre el VIH/SIDA
OSCE – Organització per a la Seguretat i la Cooperació a Europa
PNUD – Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament
PNUMA – Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient

R+D+i – Recerca, desenvolupament i innovació tecnològica

UA – Unió Africana

UE – Unió Europea

UNCTAD - *United Nations Conference on Trade and Development* (Conferència de les Nacions Unides sobre Comerç i Desenvolupament)

UNESCO - *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization* (Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura)

UNICEF – *United Nations International Children's Emergency Fund* (Fons Internacional d'Emergència de les Nacions Unides per a la Infància)

1. INTRODUCCIÓ

1.1. La governabilitat democràtica global: una necessitat nova i urgent

El nostre món és profundament diferent del de fa tan sols algunes dècades. Una sèrie de canvis accelerats, polítics, econòmics, socials, tecnològics i culturals ha fet que el rostre de la societat mundial sigui avui molt diferent del d'ahir. Entre aquests canvis, sense voluntat de ser exhaustius, podem assenyalar els següents:

1. La fi de la Guerra Freda i la consolidació dels Estats Units com a única superpotència mundial, gràcies a la seva hegemonia militar.
2. La revolució tecnològica i el canvi de paradigma productiu, des d'una economia industrial a una nova economia basada en el coneixement.
3. La globalització de l'economia, amb l'increment del comerç mundial, la liberalització dels mercats financers i les crisis sistèmiques que se n'han derivat.

4. La consolidació del procés d'integració europea, que avui avança des de la unió econòmica cap a la unió política.
5. L'afirmació dels països emergents: Brasil, Xina, Índia... com a actors que busquen un protagonisme més gran en l'escena internacional.
6. L'extensió de la democràcia com a forma de govern en la majoria d'Estats del planeta durant les dues últimes dècades.
7. La nova consciència dels riscos ambientals derivats de la industrialització i de la societat de consum.
8. L'increment de les migracions des dels països en desenvolupament cap als països desenvolupats.
9. L'emergència de xarxes socials d'abast global, que permeten parlar de societat civil mundial.
10. L'encontre entre cultures, civilitzacions i religions, accelerat amb motiu de la creixent interdependència i l'increment dels intercanvis de qualsevol tipus, que a vegades s'expressa en forma de conflicte, altres de diàleg, i en alguns casos de mestissatge.
11. L'aparició de mitjans de comunicació mundials, que van de la mà de l'hegemonia occidental en els mercats globals, la qual cosa serveix de plataforma per a una forta introducció de la cultura occidental i de la seva forma de vida en moltes societats del planeta no occidentals.
12. Un nou tipus de terrorisme, en la mesura que apareix com a xarxa també globalitzada.

En podríem assenyalar bastants més, però no cal per al nostre propòsit. Es tracta només de comprendre que la societat internacional es troba en una situació de forta interdependència. Aquesta interdependència ha fet incloure a l'agenda política mundial una llarga llista de qüestions que no es poden abordar des d'una òptica estatal. Els vells instruments polítics, que havien servit per governar el món des de la II Guerra Mundial, els Estats-nació i Nacions Unides, tal com va ser dissenyada en el moment de la seva creació, més tots els organismes multilaterals i internacionals que han anat apareixent des d'aleshores fins ara, sembla que ja no són suficients per donar resposta als reptes a què s'enfronta la societat mundial.

Per això, durant els últims anys un debat habitual en institucions acadèmiques (universitats, centres d'estudi i d'investigació...), polítiques (governos, parlaments, fòrums multilaterals...) o de la societat civil (ONGs, *think tanks*...) ha estat el de la reforma o refundació del sistema institucional mundial. Nosaltres hem volgut, amb la nostra especificitat i des de les nostres modestes possibilitats, sumar-nos a aquest debat. En conseqüència, hem posat com a objecte d'anàlisi l'estructura institucional més oportuna per afrontar d'una manera eficaç i legítima els principals problemes de la societat mundial. D'aquí ha sorgit la nostre proposta de governabilitat democràtica global.

Això, evidentment, s'ha fet des de la constatació –que és la premissa fonamental de tot aquest document– que els canvis anteriorment apuntats han generat una sèrie de problemes més o menys apressants als que la humanitat ha de donar resposta, que només poden ser abordats de manera realment eficaç si es governen des d'institucions internacionals o supranacionals. Cap Estat-nació no pot, ell sol, governar el món, gestionar l'economia globalitzada ni posar ordre en la interdependència creixent, de manera que serveixi als interessos de tots els pobles del món i no només a aquells més ben posicionats d'entrada. Cap Estat-nació no pot, ell sol, afrontar cap d'aquests assumptes. Tots ells, creiem, exigeixen ser governats des d'instàncies que dis-

posin de legitimitat; l'aval de les quals únicament pot provenir de la seva naturalesa democràtica i de la seva capacitat representativa de tots els països del planeta. I des d'instàncies que disposin d'eficàcia, és a dir, que es recolzin en la força del dret i en instruments per fer-ho complir, així com de capacitat financera i política per portar endavant els seus plans, les seves propostes i les seves reformes.

No obstant, Nacions Unides, tal com està estructurada en l'actualitat, tampoc no té força ni capacitat per donar una resposta satisfactòria a cap d'aquests reptes. Per aquest motiu, aquest estudi tracta de fer un exercici d'imaginació: es proposa dissenyar un model institucional supranacional ideal. D'alguna manera, el que presentem és una reflexió profunda sobre el sistema d'institucions internacionals existents avui dia, amb la voluntat de posar-les a l'alçada dels riscos i de les oportunitats que avui brinda aquesta nova societat mundial altament interdependent. Es tracta de reformar per augmentar la legitimitat, la capacitat, l'autoritat i l'eficàcia del sistema institucional internacional, i imaginar com hauria de ser el sistema d'institucions mundials en el segle XXI. La llista de reptes abans ressenyada es correspondria amb la llista de competències sobre les quals actuaria aquest nou sistema institucional.

1.2. Entre Nacions Unides i la utopia de l'Estat democràtic global

Tota anàlisi de governabilitat democràtica global parteix de dues perspectives clarament diferenciades:

1. El sistema de Nacions Unides, tal com funciona avui dia en tant que realitat palpable existent, amb els seus punts forts i dèbils, coneguts i analitzables objectivament.

2. La visió d'Estat democràtic global, com a utopia pràctica de governabilitat mundial. Aquest plantejament idealista pretén dissenyar un model institucional que, sense desatendre l'eficàcia en el funcionament, busqui la màxima democratització possible del sistema mundial.

Aquest treball es basa en una visió intermèdia entre totes dues perspectives, que si bé parteix de Nacions Unides i de la realitat actual, veu possible un canvi important que permeti millorar significativament la situació present. Un canvi que pot prendre com a exemple altres sistemes institucionals supranacionals, com la Unió Europea.

1.3. Els eixos del sistema institucional

D'acord amb els criteris i els principis assenyalats, el sistema institucional que proposem té una sèrie d'eixos fonamentals en funció dels quals es construeix tota la trama institucional que s'explica amb detall en els pròxims capítols.

Aquest sistema institucional no pretén, en rigor, ser una proposta de reforma de Nacions Unides. Com s'ha exposat en el punt anterior, Nacions Unides és un referent més, encara que imprescindible, per a l'exercici d'imaginació institucional i d'innovació organitzativa realitzat. No obstant, a efectes pedagògics, és útil comparar els eixos fonamentals del model proposat amb els eixos bàsics de Nacions Unides. Amb això, aconseguirem dos objectius: permetre que es compregui millor el nou model i donar compte de l'abast i l'ambició que l'inspiren, és a dir, del gran salt endavant que representa per a la democratització del sistema polític internacional.

Així, la nostra proposta institucional es caracteritzaria pels eixos següents:

1. Creació d'un poder legislatiu mundial (Parlament Mundial) format per dues Cambres. D'una banda, l'Assemblea General d'Estats, que, tal com succeeix amb l'Assemblea General actual, estaria formada pels representants dels Estats. D'altra banda, una Assemblea de Representants, el mètode d'elecció de la qual estaria obert, *a priori*, al sufragi universal de tots els ciutadans del món.

Aquestes dues Cambres serien les encarregades de legislar sobre les competències assenyalades i constituïrien la font principal del Dret Públic Internacional. Seguint la comparació amb el sistema actual de Nacions Unides, aquest poder legislatiu –que podria disposar de les seves comissions temàtiques corresponents, de manera semblant als parlaments estatals– subsumiria totes les Assemblees o Conferències Generals de cadascuna de les agències o organismes internacionals que existeixen en l'actualitat.

2. Establiment d'un poder executiu mundial format per dos Consells: un Consell de Pau i Seguretat, per als assumptes polítics i de seguretat, que substituiria l'actual Consell de Seguretat de Nacions Unides; i un Consell Econòmic, Social, Cultural i de Desenvolupament, que ocuparia el lloc de l'actual ECOSOC, per als assumptes econòmics, socials, ambientals i culturals. Ambdós Consells, del mateix rang, conformarien la cúspide del poder executiu global.

3. Aquests dos Consells estarien estructurats d'acord amb la divisió del món en nou regions. Els Consells serien, per tant, l'espai on es visualitzaria la lògica regionalitzadora que creiem que ha de formar, de manera creixent, l'estructura institucional d'aquesta nova organització democràtica global.

Els Consells estarien formats per 18 membres cadascú, cap d'ells de caràcter permanent, i cada regió només podria disposar de dos membres en cada Consell. Resultarien triats en negociacions multilaterals intraregionals per part dels Estats membres de cada regió, i no pel poder legislatiu.

Al mateix temps, per garantir un cert control dels Consells per part del poder legislatiu, els presidents-coordinadors de cadascun d'aquests Consells haurien de ser ratificats pel Parlament Mundial.

4. Creació d'una sèrie d'agències sectorials encarregades de la gestió i administració de les polítiques públiques globals relatives a cada àmbit (salut, comerç, medi ambient, educació i cultura, treball, assumptes humanitaris, etc.). En conseqüència, funcionarien a la manera de "ministeris mundials". Aquestes agències, d'alguna manera, substituirien a les actuals agències, programes i fons de Nacions Unides (OIT, UNESCO, OMS, FAO, UNICEF, PNUD, PNUMA, ACNUR, etc.), així com als organismes financers i econòmics multilaterals (FMI, BM i OMC).

Cadascuna d'aquestes agències seria dependent orgànicament del seu Consell corresponent, però estarien sotmeses al doble control, tant del poder legislatiu com del poder executiu. Tot i que cada agència estaria adscrita a un dels dos Consells, el nomenament del director de cada una seria funció del poder legislatiu. Les agències podrien proposar actuacions polítiques, ja sigui de tipus legislatiu o executiu, per al seu camp corresponent: tenen només dret d'iniciativa. L'aprovació d'aquestes propostes dependria dels Consells o del poder legislatiu, en funció de la seva naturalesa. La seva comesa bàsica seria l'aplicació de les decisions, ja siguin legislatives o executives, que prenen aquests dos poders.

5. Instauració d'una sèrie de tribunals que constituïrien el poder judicial i que serien els encarregats de jutjar d'incompl-

ment de les lleis. Alguns d'aquests tribunals es correspondrien, en gran mesura, amb els qui ja existeixen actualment, com per exemple el Tribunal Penal Internacional o el Tribunal Internacional de Justícia.

Aquestes són les cinc innovacions institucionals principals i més profundes, en relació amb l'actual disseny de Nacions Unides, que ofereix el model que presentem. S'ha buscat sempre un equilibri entre els diferents poders, tot intentant, així mateix, evitar un excessiu grau de centralització del poder polític en un únic organisme.

La nostra proposta ofereix, sens dubte, una capacitat d'actuació més gran per al nou sistema institucional global en el conjunt dels problemes globals. Una capacitat d'acció que no comptaria, a diferència dels Estats o de les potències que hem conegut al llarg de la història, amb una limitació externa al seu poder, com són els altres Estats o les altres potències. Així doncs, resultava fonamental que el sistema institucional proposat estigués especialment atent al disseny de límits interns al seu poder. Això només es podia aconseguir per mitjà d'un precís equilibri entre els diferents òrgans i poders, és a dir, d'una adequada divisió horitzontal de poders entre el poder legislatiu, l'executiu i el judicial, que permetrà estructurar un correcte sistema de *checks and balances* entre ells.

2. MARC DEL SISTEMA DE GOVERNABILITAT DEMOCRÀTICA GLOBAL

2.1. Funcions del model institucional

Una vegada vistos els grans canvis socials, de tota índole, als quals està sotmesa la comunitat internacional, així com els reptes que se'n deriven; una vegada analitzada la necessitat d'una estructura política global democràtica, amb legitimitat i democràcia suficients com per governar la societat mundial i gestionar els seus canvis; una vegada identificats quins són els eixos bàsics del sistema institucional en el qual es pot concretar aquesta governabilitat democràtica global, estem en condicions de detallar, de manera introductòria, quines haurien de ser les funcions principals del sistema institucional proposat.

Algunes de les funcions imprescindibles del model haurien de ser:

1. La regulació del comerç internacional.
2. La regulació dels mercats financers internacionals.
3. La garantia de la diversitat cultural i el diàleg entre civilitzacions.
4. El desenvolupament econòmic dels països més pobres.

5. La creació de mecanismes de redistribució de la riquesa, d'abast mundial.
6. La universalització dels drets socials, com el dret a l'educació o el dret a la salut, a escala mundial.
7. L'establiment d'uns estàndards laborals mínims per a tots els països del món.
8. La lluita contra la degradació ambiental del planeta.
9. La prevenció dels conflictes violents, ja siguin intranacionals o internacionals.
10. La garantia de la pau entre Estats.
11. La gestió dels fluxos migratoris.
12. La lluita contra el terrorisme internacional.

Sense entrar encara a exposar de manera exhaustiva el sistema institucional, amb els seus diferents Consells, Assemblees i Agències, de les funcions descrites es pot imaginar una estructura organitzativa que tingui responsabilitats en cinc àmbits bàsics de regulació de la societat internacional: pau i seguretat, social, econòmic, cultural i ambiental. De la combinació d'aquestes àrees i de les seves funcions, així com del sistema institucional que veurem en els capítols següents, es deriva el quadre següent:

ÀMBITS	Funció	Instruments
PAU I SEGURETAT	<ul style="list-style-type: none"> - Vetllar per la pau entre els Estats. - Prevenir conflictes violents. - Gestionar situacions d'emergència i assumptes humanitaris. 	<ul style="list-style-type: none"> - Agència de Prevenció i Resolució de Conflictes: diplomàcia, cos de mediadors, <i>peacekeeping</i> i <i>peacebuilding</i> - Agència de Seguretat Global: Policia Global i Forces de Pau

	<ul style="list-style-type: none"> - Lluitar contra el terrorisme internacional i les seves causes. 	<ul style="list-style-type: none"> - Agència d'Assumptes Humanitaris i Emergències - Tribunals internacionals: Tribunal Penal Internacional i Tribunal Internacional de Justícia
SOCIAL	<ul style="list-style-type: none"> - Garantir l'accés universal a l'educació bàsica i mitjana. - Garantir l'accés universal a la salut bàsica i especialitzada. - Universalitzar els drets laborals mínims. - Organitzar la redistribució de la renda a escala global. 	<ul style="list-style-type: none"> - Agència d'Educació i Cultura. - Agència de la Salut. - Agència del Treball: assumptes laborals. - Agència d'Economia i Tributària. - Agència d'Assumptes Socials: protecció de la infància i igualtat de gènere. - Agència d'Agricultura i Seguretat Alimentària. - Agència d'Infraestructures i Comunicacions. - Tribunals Internacionals: Tribunal Social i Cultural Internacional.
ECONÒMIC	<ul style="list-style-type: none"> - Promoure el desenvolupament econòmic de tots els països. 	<ul style="list-style-type: none"> - Agència d'Economia i Tributària.

	<ul style="list-style-type: none"> - Fomentar el comerç simètric i equitatiu. - Garantir la lliure competència en el mercat de béns i serveis a escala global. - Garantir l'estabilitat dels mercats financers globals. 	<ul style="list-style-type: none"> - Agència Financera. - Agència de Comerç. - Agència d'Infraestructures i Comunicacions. - Tribunals Internacionals: Tribunal Econòmic Internacional.
CULTURAL	<ul style="list-style-type: none"> - Garantir l'accés universal a l'educació bàsica i mitjana. - Garantir el diàleg entre civilitzacions. - Garantir la supervivència de totes les llengües i cultures i el seu lliure desenvolupament. - Garantir l'accés de totes les cultures als mitjans de comunicació globals. 	<ul style="list-style-type: none"> - Agència d'Educació i Cultura - Tribunals Internacionals: Tribunal Social i Cultural Internacional.
AMBIENTAL	<ul style="list-style-type: none"> - Internalitzar les externalitats ambientals. - Prevenir contra els riscos ecològics. - Limitar el consum dels recursos no renovables. 	<ul style="list-style-type: none"> - Agència de Medi Ambient. - Agència d'Agricultura i Seguretat Alimentària. - Tribunals Internacionals: Tribunal Ambiental Internacional.

2.2. Motors de la reforma

Resultarà impossible implantar una reforma de la magnitud proposada si no hi ha una veritable voluntat política. Tots els actors de rellevància mundial –forces socials, polítiques i econòmiques– de cadascun dels continents haurien d'estar interessats en una reforma així perquè aquesta pogués ser aplicada.

Els motius d'interès en la reforma poden ser diversos en funció de cada actor i de la seva posició actual. No obstant, a mode aproximatiu es poden agrupar la pluralitat d'actors decisius de la societat internacional en diversos conjunts i suposar els motius i els incentius que els podrien posicionar de manera favorable cap a una democratització profunda del sistema institucional internacional. Per consegüent, hem determinat tres grans grups d'interessos, que denominem *motors de la reforma*.

2.2.1. La seguretat humana

Probablement, la seguretat humana és la motivació més rellevant per als països desenvolupats i, en conseqüència, el motiu més gran per resistir-se a modificar un sistema en què ells ostenten la quota de poder principal. No obstant, també en aquests països es percep la necessitat de canviar l'actual sistema de governabilitat internacional. La percepció que un canvi és necessari prové, en aquest entorn, de la pèrdua de seguretat, entesa sota el concepte de seguretat humana, la qual cosa inclou una visió holística de la seguretat (en ella s'engloben els efectes dels corrents migratoris, les pandèmies, etc.)

L'actual sistema de Nacions Unides es va crear amb l'objectiu de preservar les generacions futures del flagell de la guerra. Aquesta

mateixa motivació pot fer que, després de mig segle d'història, els països desenvolupats renovin el seu compromís sota una nova fórmula que no sols els preservi de les guerres entre Estats i de l'aparició de noves potències militars, sinó d'altres fórmules de violència, com el terrorisme, o de diversos elements que afecten la seguretat, com les crisis sanitàries (SARS, grip aviària, etc.), els processos migratoris o els riscos ambientals.

La realitat històrica demostra que només després de greus conflictes s'han aconseguit avanços significatius en la democratització de països i/o regions. L'exemple més recent seria Nacions Unides, que neix després de la II Guerra Mundial, o la mateixa Unió Europea, el naixement de la qual es produeix en gran manera com a mecanisme per a pacificar una Europa històricament en guerra.

La percepció que amb un sistema millor tindriem un món més segur pot ser el motiu necessari perquè el canvi sigui possible també amb el suport dels països més desenvolupats.

2.2.2. L'accés a l'economia global

La segona motivació per intentar que aquest canvi sigui possible, resideix en la voluntat de determinats països en via de desenvolupament de garantir-se un accés a l'economia global en igualtat de condicions amb les economies desenvolupades. És més que contrastable l'existència d'un repartiment desproporcionat del poder en les institucions econòmiques cap als països més desenvolupats, la qual cosa se sol traduir en un exercici no equitatiu del poder de decisió.

Per a un nombrós grup de països, entre els quals hi ha els actualment coneguts com a emergents, l'expectativa d'aconseguir un sistema que els assegurés un pes més proporcionat en les institucions que

regulen l'economia global podria ser un estímul suficient per a sumar-se a la iniciativa de canvi.

2.2.3. El desenvolupament humà

Finalment, encara que no menys important, la possibilitat d'aconseguir quotes més elevades de desenvolupament humà en les zones més pobres del planeta seria el tercer gran motor per fer possible la reforma. És raonable pensar que, sota un sistema global més equitatiu i democràtic, el repartiment de la riquesa i el desenvolupament humà serien més solidaris i, en conseqüència, els països menys desenvolupats en sortirien també beneficiats.

2.3. Principis generals

Un sistema de governabilitat global, que es pretengui al mateix temps legítim i eficaç, ha d'estar fonamentat en els principis següents:

- Principi de democràcia.
- Principi d'Estat de Dret.
- Principi de defensa dels drets i llibertats fonamentals.
- Principi de separació de poders.
- Principi de subsidiarietat.
- Principi de transparència i publicitat de les actuacions públiques i dret d'accés de la informació.

2.3.1. Principi de democràcia

Segons aquest principi, la sobirania procedeix dels ciutadans, i el govern es fonamenta en la llibertat d'opinió i en el dret al sufragi universal. La democràcia es considera àmpliament com la principal ètica legitimadora de la governabilitat moderna. Malgrat que les definicions de democràcia i els mecanismes per aconseguir-la han mostrat nombroses diferències entre Estats i períodes de temps, hi ha un consens prou ampli i sòlid en el món actual al voltant de la idea que una bona governabilitat requereix un govern democràtic.

La voluntat de democratització del projecte de governabilitat global implica distanciar-se del concepte de les històriques aliances anti-Eix de la II Guerra Mundial, justificades en el seu moment, en favor d'una veritable organització universal que inclogui tots els Estats i regions en una representació justa i equilibrada. Qualsevol projecte de governabilitat global només podrà romandre en el futur si les seves normes i valors bàsics responen als interessos de la gran majoria de membres de la societat internacional contemporània, i si són respectats els drets i les llibertats fonamentals.

La democratització del projecte es tradueix, en la present proposta, de la forma següent:

- Procediments periòdics d'elecció, basats en el sufragi universal, essent el vot lliure.
- Respecte envers els principis democràtics (voluntat general, drets fonamentals) en les relacions entre Estats.
- Sistema de dues cambres, que soluciona el problema de la desigualtat entre Estats. Una primera cambra, que garantiria la representativitat dels Estats més petits, i una segona cambra, amb representació proporcional a la població de cada Estat.
- Representació regional equilibrada en cada regió, de forma rotatòria, dins de l'estructura del poder executiu.

- Autèntica separació de poders.
- Jurisdicció efectiva i d'obligatòria acceptació.
- Coordinació dins del poder executiu; per exemple, les agències.
- Força internacional responsable i efectiva.

2.3.2. Principi d'Estat de Dret

El principi d'Estat de Dret estaria caracteritzat pels aspectes següents:

- Imperi de la Llei, entès aquest com a expressió de la voluntat popular. Això també comprendria el principi de seguretat jurídica.
- Divisió de poders, amb primacia del legislatiu.
- Legalitat i responsabilitat dels poders públics.
- Garantia dels drets i llibertats fonamentals, que desenvolupem en el següent punt.

2.3.3. Principi de defensa dels drets i llibertats fonamentals

Els drets i llibertats fonamentals són el límit més immediat a la idea de sobirania popular. La societat internacional global està evolucionant cap a una societat mundial que, encara que asimètrica, requereix normes cosmopolites –com ara els drets humans– que puguin protegir les persones independentment de la seva nacionalitat. Així mateix són necessàries normes globals, com la protecció del medi ambient, que estableix noves responsabilitats legals i morals en Estats sobirans, i un renaixement de les minories com a element d'actuació en les polítiques mundials.

Amb aquest principi ens referim a aquells drets i llibertats que el ser humà posseeix pel simple fet de ser-ho. Hi ha acord en què els drets humans es fonamenten en una sèrie de valors últims com són la dignitat, la llibertat i l'autonomia de les persones. Dins de l'evolució del concepte d'Estat de Dret, els drets humans no són únicament els drets individuals, civils i polítics, sinó també els drets socials, econòmics i culturals. Actualment, i cada vegada més, els ciutadans estan acceptant que tenen deures els uns amb els altres, i responsabilitats amb la resta de la població humana.

Malgrat una redacció no massa precisa del concepte de drets i llibertats fonamentals, a fi que poguessin ser acceptats per països ideològica, cultural i econòmicament diferents, allò rellevant és una protecció efectiva dels drets reconeguts davant de la instància supranacional del Tribunal Internacional que plantegem, perquè puguin acudir i presentar les seves reclamacions, no només els Estats, sinó també els particulars.

2.3.4. Principi de separació de poders

La democratització de les relacions entre Estats requereix una autèntica separació de poders: 1/ les dues Assemblees mundials, que constitueixen conjuntament l'autoritat legislativa; 2/ el poder executiu, representat pels dos Consells; i 3/ l'autoritat judicial representada pels sis Tribunals Internacionals. Una sobirania compartida entre els diferents poders. En canvi, en l'ordre actual, coincideixen *de facto* els tres poders a nivell internacional, amb els perills que això comporta de governabilitat deficient per falta d'instruments.

Més concretament, el Parlament hauria de poder adoptar sobretot resolucions que fossin d'obligat compliment per a tots els Estats, amb la qual cosa quedaria resolt el problema de legitimitat. Mentrestant, la funció principal dels consells seria la d'executar les esmentades

resolucions. La jurisdicció presentada resultaria efectiva i d'obligada acceptació.

2.3.5. Principi de subsidiarietat

És precís que una organització mundial de governabilitat tingui relacions estretes amb les estructures més pròximes al ciutadà.

El principi de subsidiarietat té com a objecte garantir una presa de decisions el més pròxima possible al ciutadà, i es comprova, constantment, que l'acció que s'ha d'emprendre a escala mundial es justifica en relació amb les possibilitats que ofereixen els nivells regional, nacional o local. El sistema de governabilitat global només ha d'actuar en els sectors de la seva competència exclusiva quan la seva acció és més eficaç que una acció empresa en els àmbits regional, nacional o local. Aquest principi està estretament vinculat als principis de proporcionalitat i de necessitat. A fi de controlar el compliment del principi, es proposa la concreció dels àmbits de les competències globals, regionals, estatals, àdhuc locals, tot distingint de forma precisa les competències exclusives, les competències compartides i les competències complementàries. Sigui quina sigui aquesta delimitació, no ha d'impedir un cert grau de flexibilitat amb l'objectiu de permetre progressives adaptacions.

2.3.6. Principi de transparència i publicitat de les actuacions dels poders públics i dret d'accés de la informació

Una de les pedres angulars d'una societat democràtica és el principi de publicitat, transparència i dret d'accés a la informació. Implica que les actuacions de les autoritats de governabilitat global han de desenvolupar-se de manera tan oberta com sigui possible. El perquè del principi de publicitat es basa en què la democràcia es veu reforça-

da per l'existència d'aquest tipus de control, en el qual s'atorguen garanties contra l'abús de poder i s'ofereix la possibilitat d'influir. La falta d'informació obstaculitza la presa de decisions i vulnera el principi de llibertat.

Una expressió concreta del principi de publicitat seria la de "documents públics"; per exemple, el dret de tothom, inclosos els mitjans de comunicació, a sol·licitar informació del contingut d'aquests documents sense necessitat d'identificar-se o motivar la petició. Els "documents públics" serien aquells que, o bé han accedit a l'autoritat, o bé han estat emesos per aquesta, en qualsevol tipus de suport material, referents a assumptes amb la tramitació finalitzada. El principi general consistiria en el fet que els documents que es refereixen a l'activitat de l'autoritat són públics, a excepció dels casos en què resulten declarats secrets per raó dels perjudicis a persones privades, danys a l'economia i a la seguretat de l'Estat, i perjudicis a la lluita contra la criminalitat.

2.4. Regionalització

Un dels principis estructuradors del sistema institucional global que es presenta hauria de ser el que en la disciplina de les relacions internacionals es coneix com a *regionalisme* o *regionalització*, és a dir, l'agrupació dels diferents Estats en estructures comunes que els permetin establir vincles, de major o menor intensitat, en els camps polític, econòmic, social o cultural. La creació d'estructures regionals, amb un grau variable d'institucionalització, és ja un procés en marxa en el món actual.

L'exemple paradigmàtic és la Unió Europea, que, després de culminar un llarg procés d'integració econòmica que l'ha conduït a implan-

tar una mateixa moneda per a la majoria dels Estats membres, es troba actualment en un procés d'integració política. No obstant, hi ha molts altres processos d'integració regional, normalment concebuts, en una primera fase, com a processos d'integració econòmica. A Amèrica hi ha el MERCOSUR, el Pacte Andí o el NAFTA; a l'Àfrica s'ha creat recentment la Unió Africana, refundació de l'antiga OUA (Organització per a la Unitat Africana); a Àsia existeix l'ASEAN, entre altres exemples. Anant més enllà de la simple cooperació comercial, alguns d'aquests processos de regionalització no exclouen en el seu horitzó la creació de veritables federacions polítiques regionals.

Els processos de regionalització són interessants, ja que permeten que els blocs polítics que s'enfronten en el tauler mundial siguin tan equilibrats com sigui possible. Un món dividit políticament entre quasi dos-cents Estats, amb rendes, capacitat tecnològica, poder militar, extensió territorial i població completament dispars, és un món on les capacitats de negociació són necessàriament molt desiguals, bo i tenint en compte que les relacions internacionals es basen en el bilateralisme.

Els processos de regionalització permetrien equilibrar en gran mesura l'extensió i la població i, parcialment, la riquesa i el poder polític de cada bloc regional en disputa. La política internacional consisteix en la defensa –per part de cada Estat, o federació d'Estats– dels seus propis interessos. El regionalisme, sempre que es dugui a terme mitjançant procediments democràtics i no a través de la imposició o el domini per la força per part de les potències regionals de la zona, serveix per equilibrar el poder de les diferents regions i, en conseqüència, la capacitat d'aquestes regions en la defensa dels seus interessos. Així, té un valor ètic o de justícia política.

En un altre ordre, el regionalisme –el procés d'integració de diversos Estats en una federació o estructura institucional més gran que

els agrupa— és un procés lent i laboriós, que requereix de factors objectius que l'impulsin, més enllà de la simple voluntat política: una certa integració comercial, determinada unitat geogràfica entre les seves parts, afinitat cultural o de civilització, etc. Cal tenir en compte que, perquè els processos de regionalització avancin, els Estats han de cedir part de la seva sobirania, encara que sigui en proporcions mínimes, cap a les institucions regionals que ells mateixos han creat.

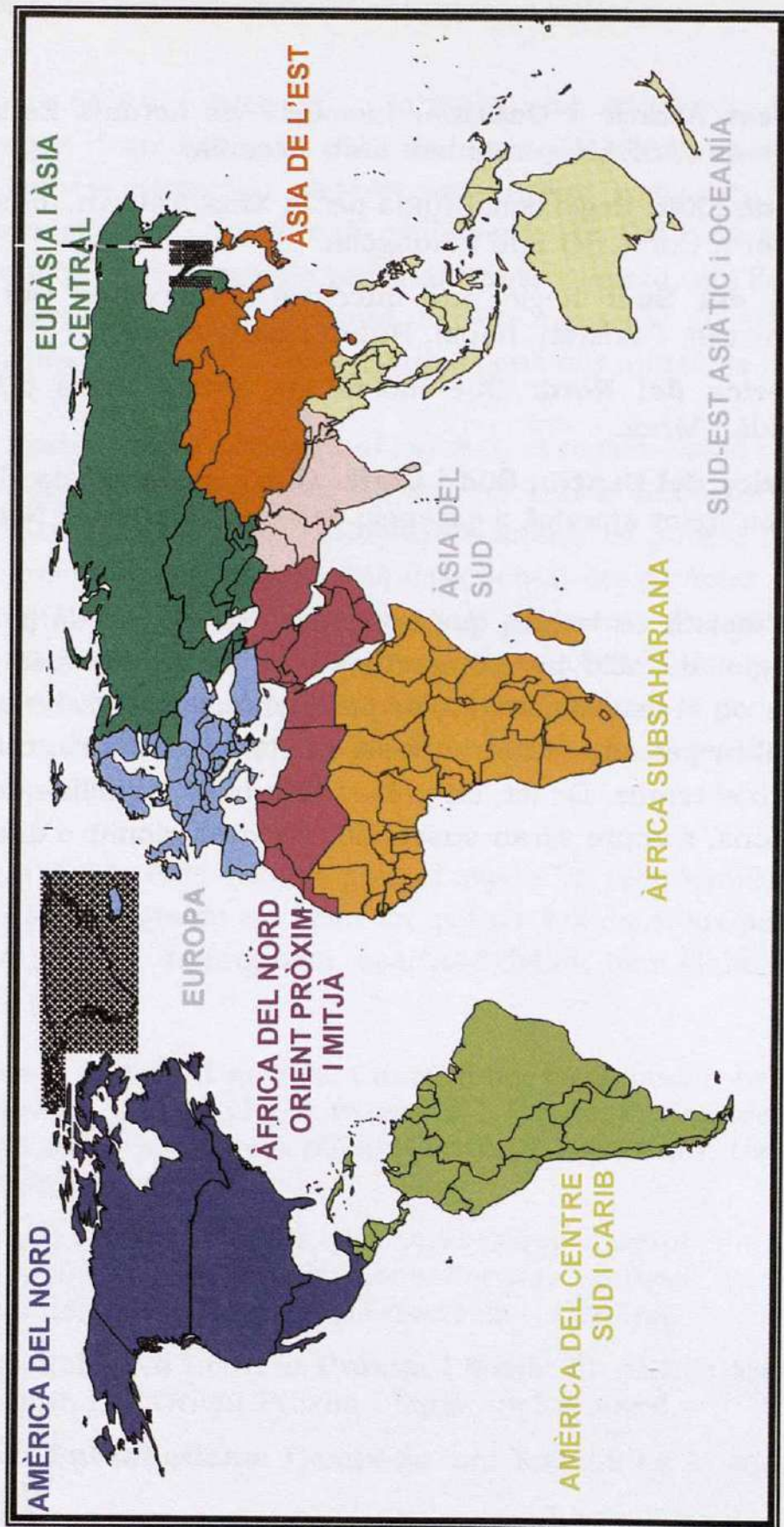
En el nostre model institucional global, el regionalisme ve a ser el fonament geopolític que garanteix una autèntica democratització de les relacions internacionals. D'alguna manera, es podria dir que el regionalisme és una altra garantia fonamental del caràcter democràtic del model de governabilitat global que proposem. Pot ser considerat la “infraestructura” necessària per a disposar d'un sistema institucional mundial efectivament democràtic, en el qual el poder estigui repartit el més equitativament possible entre les diferents regions i Estats.

Ponderant diferents criteris, com el geogràfic, l'econòmic, el cultural i el social, imaginem un futur en què els Estats s'agrupen en nou regions. A manera de proposta, oberta al debat, hem elaborat la distribució següent:

- **Euràsia i Àsia Central:** Constituïda bàsicament pels Estats membres de l'actual Confederació d'Estats Independents, més Bielorússia i els Estats d'Àsia Central (Tadjikistan, Uzbekistan, Kirguizistan, etc.).
- **Europa:** Constituïda per una Unió Europea ampliada a tots els Estats del seu entorn, inclosos Noruega, Suïssa, Turquia, els Estats de l'antiga Iugoslàvia, Moldàvia i Ucraïna.
- **Àfrica del Nord i Orient Pròxim i Mitjà:** Els països pertanyents al Magrib i a l'Orient Pròxim i Mitjà, inclòs Israel.
- **Àfrica Subsahariana:** Composta per tota Àfrica a excepció del Magrib.

- **Sud-est Asiàtic i Oceania:** Inclouria els actuals Estats integrants de l'ASEAN, juntament amb Oceania.
- **Àsia de l'Est:** Regió constituïda per la Xina, Taiwan, Japó, Corea del Nord, Corea del Sud i Mongòlia.
- **Àsia del Sud:** Regió que quedaria conformada per l'Índia, Afganistan, Pakistan, Nepal, Butan i Bangla Desh.
- **Amèrica del Nord:** Que inclou als Estats Units d'Amèrica, Canadà i Mèxic.
- **Amèrica del Centre, Sud i Carib:** Que agruparia tots els Estats del continent americà a excepció dels tres Estats del Nord.

No cal insistir en la idea que la composició proposada per al procés de regionalització ha d'entendre's com una orientació de gran tendència, on la fixació concreta de pertinença d'un Estat a una regió o a una altra pot no resultar òptima en els nostres dies, o fins i tot variar amb el temps. De fet, els països "frontera", aquells que limiten entre regions, sempre seran susceptibles d'evolucionar d'una regió a una altra.

3. EL PODER LEGISLATIU

3.1. Introducció

La definició d'un sistema global per a la governabilitat requereix plantejar-se múltiples qüestions: qui participa en ell? o, en altres paraules, ¿qui ostenta la sobirania: els Estats, les persones, o un equilibri entre tots dos? I si participen els Estats, ¿amb quina representativitat ho fan? ¿Ha de ser el valor del vot de cada Estat proporcional a la seva població? ¿Quin paper han d'exercir les estructures regionals? Un sistema democràtic global, ¿ha de donar veu i vot a un Estat que no ho és? I, al contrari, ¿resulta raonable que un sistema que es pretén global no inclogui el conjunt dels Estats?

En el model institucional proposat, el poder legislatiu és el centre de tot el sistema polític i administratiu, i la font de legitimitat dels diferents poders i organismes que el componen. Només tindria capacitat per legislar, sobre les competències abans ressenyades, sobre aquelles matèries que per definició són globals i que necessiten ser regulades a escala global. En aquest sentit, el poder legislatiu mundial s'atendria escrupolosament al principi de subsidiarietat i respectaria les competències específiques dels altres poders legislatius de rang inferior, ja siguin els parlaments regionals, estatals o subestamentals.

El poder legislatiu mundial seria la font principal del dret mundial. L'existència d'un poder legislatiu mundial i d'un Dret mundial obligaria, per tant, a establir de manera molt clara i precisa la divisió vertical de poders i a desenvolupar amb exactitud les tècniques de coordinació entre poders de rangs diferents.

El poder legislatiu mundial implicaria la supressió de totes les assemblees que disposen les actuals agències de Nacions Unides i la resta d'organismes multilaterals, les actuals competències de la qual quedarien absorbides per les cambres d'aquest nou poder legislatiu.

El Parlament Mundial es componria de dues Cambres, una territorial, l'Assemblea General d'Estats, i una altra triada per sufragi, l'Assemblea de Representants.

3.2. L'Assemblea General d'Estats

Aquesta Cambra es correspon amb l'actual Assemblea General de Nacions Unides. Estaria formada per representants dels Estats, que serien designats pels parlaments o pels governs de cadascun dels Estats. Cada Estat, independentment de la seva població, del seu poder econòmic o de la seva extensió geogràfica, tindria un únic representant, designat pel seu govern respectiu.

En el moment de debatre sobre el funcionament de l'òrgan legislatiu, el grup d'autors d'aquest document ha considerat dues opcions, en concret pel que fa a la representativitat dels Estats en l'Assemblea General i al valor del vot de cadascun d'ells. Atès que cadascuna d'aquestes opcions ha rebut el suport aproximadament de la meitat dels membres del grup, hem decidit presentar-les com a dues opcions possibles, cadascuna d'elles amb els seus avantatges i els seus riscos.

PRIMERA OPCió: CAMBRA AMB IGUALTAT DE VOT ENTRE ESTATS

Es tracta de la cambra de caràcter territorial que mantindria, en aquest nou model, la representació dels Estats, que serien encara actors-clau en l'escenari internacional.

Per assegurar la predisposició dels Estats a participar en aquest nou model de governabilitat, es mantindria el principi teòric d'igualtat entre els Estats, és a dir el d'"un Estat, un vot". La ponderació respecte al pes demogràfic, per un altre costat irrenunciable, quedaria perfectament recollida en la Cambra de Representants.

D'altra banda, aquest mode de representació seria un element més del sistema de *checks and balances* d'aquesta proposta global, ja que el fet de mantenir el criteri d'un vot per Estat –a banda de ser una concessió al realisme polític– seria un model de protecció de les "minories" (Estats mitjans i petits) respecte al clàssic "perill" de la "dictadura de les majories", en aquest cas els mega-Estats (la Xina, l'Índia, etc.)

D'aquesta manera s'establiria un model capaç de conjugar la tensió entre els dos models, el de l'herència westfaliana ("un Estat, un vot") i el democràtic ("una persona, un vot").

Encara que nominalment no seria així, s'espera que, amb el pas del temps i la lògica evolució institucional d'aquest sistema, l'Assemblea General, dins d'aquest legislatiu de doble Cambra, acabaria tenint el paper de les cambres altes pròpies de sistemes federals de funcionament comprovat (a l'estil del *Bundesrat* alemany, el Senat dels EUA o la Cambra dels Estats de l'Índia).

SEGONA OPCIO: CAMBRA AMB VOT PONDERAT ENTRE ESTATS

A diferència de l'actual Assemblea General de Nacions Unides, aquesta Assemblea General disposaria d'importants atribucions legislatives. Per aquest motiu, encara que el nom i la composició de la cambra per part de representants dels Estats puguin ser semblants als de l'Assemblea actual, el seu poder efectiu a escala mundial resultaria molt més gran. És necessari, doncs, reflexionar sobre la distribució del poder entre els Estats en el seu si.

En una assemblea amb funcions legislatives reals, aquesta institució actua com a representant de la sobirania universal i fonament de tot el sistema institucional. En tractar-se d'un poder tan rellevant, és necessari garantir al màxim la legitimitat d'aquest poder, la qual cosa significa garantir el seu caràcter democràtic.

El sistema de votació de l'actual Assemblea General es basa en el principi "un Estat, un vot", independentment de la població de cada Estat. No obstant, no és raonable, des del punt de vista de la legitimitat democràtica, que en una cambra legislativa, el vot de l'Índia, un país democràtic amb més de mil milions d'habitants, valgui el mateix que el vot d'Andorra, un país democràtic de tot just uns milers de nacionals.

Al mateix temps, tampoc cal oblidar que aquesta cambra és una cambra d'Estats, a diferència de l'Assemblea de Representants, cambra de representació dels ciutadans. Per això mateix, el criteri de població tampoc es pot imposar de manera absoluta a l'hora de distribuir el poder del vot de cada Estat. Cal garantir l'adequada protecció dels Estats amb poca població, i la seva correcta representació, a fi que no quedi anul·lada pels grans Estats del planeta. De fet, és l'Assemblea de Representants (de la qual parlarem en l'apartat 3.3.) la que ha de respondre a una lògica de correspondèn-

cia proporcional entre els representants electes i la població de les diferents regions del món.

Hi ha algun exemple, en el sistema polític comparat, que pugui servir com a referència per a resoldre aquest equilibri entre pes poblacional i representació estatal? Al nostre entendre, només un que comparteixi suficients característiques amb el model que estem proposant: la Unió Europea. Tant el sistema institucional global com l'europeu coincideixen en els trets necessaris perquè l'un pugui servir de referent per a l'altre, en concret:

- Ambdós són sistemes institucionals supraestatals o interestatals.
- Ambdós disposen de poder legislatiu.
- Ambdós tenen un poder legislatiu separat en dues cambres. En el cas de la UE, aquestes dues cambres són el Parlament Europeu (elegit per sufragi universal, amb circumscripcions corresponents als Estats) i el Consell Europeu¹ (que, en la seva funció legislativa, ve a ser una espècie de "cambra de representació territorial", un senat, on els ens territorials representats són els Estats).
- En síntesi, tots dos tenen una cambra triada per sufragi universal i una altra en la qual s'asseuen representants dels Estats.

D'acord amb aquesta comparació, l'Assemblea General hauria d'ocupar en el sistema institucional global un paper simètric al que

¹ Cal recordar que el Consell Europeu és una institució mixta, amb una funció doble: d'una banda, és la segona cambra del poder legislatiu europeu, que comparteix amb el Parlament Europeu, quan es reuneix en sessió legislativa; i d'una altra banda, és la institució fonamental del poder executiu, però no l'única, ja que comparteix aquest poder executiu amb la Comissió Europea. Es tracta d'una institució, per tant, que essent única, reuneix en el seu si els dos poders fonamentals de tot sistema institucional basat en els principis de l'Estat de Dret, el poder legislatiu i el poder executiu.

compleix el Consell Europeu en el sistema institucional de la UE, de la mateixa manera que l'Assemblea de Representants ve a ocupar un paper comparable al del Parlament Europeu. En el sistema institucional de la UE, precisament per raó del caràcter legislatiu del Consell Europeu, els Estats que allí estan representats tenen un sistema de vot ponderat en funció de la seva població. Això és així malgrat que, al seu costat, hi ha una altra institució, el Parlament Europeu, triada per sufragi universal i en la que la representació nacional és proporcional a la població de cada Estat.

Actualment, els vots en el Consell Europeu estan ponderats en funció de la població, però no de manera exactament proporcional. En la proposta de Constitució Europea, avui congelada, la ponderació de vots en el Consell es determina de manera exactament proporcional a la població de cada Estat. En conseqüència, per protegir la capacitat de decisió dels Estats menys poblats, s'arbitra un complex sistema de dobles majories necessàries per aprovar les decisions (un determinat percentatge de vots del Consell, que al seu torn ha de representar a un determinat percentatge d'Estats).

Nosaltres no proposem una ponderació plenament proporcional a la població, perquè això desequilibraria l'Assemblea General de manera excessiva, al nostre entendre, a favor dels Estats molt poblats. En la línia del sistema de ponderació vigent del Consell Europeu, proposem un sistema de ponderació en què es corregeixi la ponderació de la població a favor dels països menys poblats.

Presentem a continuació una proposta de ponderació, només a títol d'exemple orientatiu, per fer comprensible el tipus de sistema de vot a què ens referim. Indubtablement, qualsevol proposta d'aquest tipus pot ser modificada de manera substantiva a l'hora d'intentar detallar-la de manera concreta.

- a. S'estableixen cinc categories de països, en funció de diferents llindars de població, a determinar.
- b. S'atribueix un determinat nombre de vots a cada país (per exemple: cinc vots per a la categoria menys poblada, vint per a la següent, cinquanta per a la següent, cent per a la següent i dos-cents per als més poblats).

Amb una proposta d'aquest tipus, per posar un exemple, la relació entre la Xina (200 vots) i Luxemburg (5 vots) seria de 40 a 1, quan la diferència de població entre ambdós països supera la proporció de 1.000 a 1. Així es preserven tant els interessos dels Estats petits com el pes real en termes de població dels Estats grans.

Com en el cas del Consell Europeu, es podria articular algun sistema de dobles majories per determinar el sistema de presa de decisions. Les decisions d'aquesta Cambra es poden classificar en funció del seu valor constitucional (lleis orgàniques, lleis de bases, lleis ordinàries, proposicions no de llei, etc.) i establir per a cada cas un determinat percentatge de vots, més un percentatge concret d'Estats, i disposar que totes les decisions han de ser aprovades per una majoria que representi a ambdós percentatges.

D'aquesta manera, es protegeixen millor els interessos dels Estats menys poblats del sistema institucional global i, al mateix temps, es reforça el caràcter de representació democràtica que ha de definir l'Assemblea General.

3.3. L'Assemblea de Representants

L'Assemblea de Representants seria la Cambra Baixa del Poder Legislatiu Mundial. El seu principal valor resideix en què resultaria

triada per sufragi electoral de tots els ciutadans del món, independentment que habitessin en països democràtics, amb un sistema pluripartidista, o no. Aquesta base completament democràtica del Parlament Mundial seria la seva innegable font de legitimitat per a assumir funcions legislatives, i faria d'ell una representació institucional directa de la sobirania global i, en última instància, l'òrgan que millor simbolitzaria l'estructura institucional democràtica que proposem.

Dissenyar un sistema d'elecció a una Assemblea de Representants global és, no cal dir-ho, una tasca prou complicada i certament arriscada. No obstant, és imprescindible dur a terme, encara que sigui a mode simplement temptatiu o orientatiu, algun disseny d'un sistema electoral global, per discutible que sigui, a partir del moment en què es proposa l'establiment d'una institució legislativa triada per sufragi universal de tots els ciutadans del món, que és tal com nosaltres hem proposat la configuració de l'Assemblea de Representants mundial.

És difícil conjugar un sistema de sufragi directe i universal de tots els ciutadans i ciutadanes del món, basat en el pluripartidisme i en la llibertat de vot, com el que ha de caracteritzar a l'Assemblea de Representants, amb una realitat com la comptem avui al món, una realitat que es caracteritza pel fet que diversos Estats, alguns d'ells molt poblats, no disposen d'un sistema democràtic basat en la llibertat de vot i el pluripartidisme. No obstant, això no ha de convertir-se en un obstacle absolut de cara al disseny d'un sistema electoral global, ni fins i tot a efectes de proposta exclusivament, per a visualitzar de manera mínima com funcionaria aquest Parlament Mundial.

Fetes totes aquestes precaucions, el mecanisme d'elecció de l'Assemblea de Representants hauria de complir almenys amb algunes condicions mínimes. Es tracta d'aquelles condicions imprescindibles perquè, tal com està previst en el model d'organització institucional que presentem en el nostre document, l'Assemblea pugui ser considerada efectivament com una cambra triada per sufragi universal.

- a. La població mundial hauria d'estar dividida en circumscripcions, independentment que aquestes fossin regionals, nacionals o d'una altra dimensió, i que el sistema electoral fos proporcional, majoritari o una combinació d'ambdós sistemes.
- b. En cada circumscripció es triaria a un o a diversos representants. En tot cas, hauria d'haver-hi algun tipus de correspondència –no necessàriament proporcional– entre la població de cada circumscripció i el nombre d'escons que es triés en cadascuna d'elles.
- c. En principi, en totes les circumscripcions hauria d'haver-hi llibertat perquè es presentés a elecció una pluralitat d'opcions –ja fossin llistes, partits o persones, qüestió a decidir en funció de quin fos el sistema electoral concret pel qual es regís l'Assemblea de Representants–. En definitiva, els electors de totes les circumscripcions haurien de poder triar entre diverses opcions que garantissin la pluralitat de propostes polítiques.
- d. Hauria d'haver-hi un determinat organisme o organismes, ja fossin dependents del sistema institucional mundial, o coordinats des dels Estats o des de les regions, que garantissin la transparència del procés electoral en totes les circumscripcions i que certifiquessin la neteja del resultat. Aquest organisme (o organismes) exerciria les funcions que, en la majoria d'Estats actuals duen a terme les Juntes Electorals Centrals.
- e. No té per què existir vinculació entre el sistema electoral pel qual es regeix l'Assemblea de Representants i els sistemes electorals nacionals. D'aquesta manera, la població d'un Estat podria participar en les eleccions a l'Assemblea de Representants globals, fins i tot si no comptés amb un sistema democràtic nacional basat en eleccions lliures, sempre que en ell, les esmentades

eleccions se celebressin d'acord amb allò que s'ha establert pel sistema electoral global.

La divisió de poders entre les dues cambres que conformen el poder legislatiu mundial és, evidentment, una qüestió a tenir en compte. En principi, atès que ambdues cambres representen punts de vista diferents sobre la societat internacional, i legitimitats diferents però no substituïbles l'una per l'altra, cal permetre que ambdues posseeixin un grau de preeminència semblant. En conseqüència, les lleis mundials haurien de comptar amb l'aprovació d'ambdues Cambres.

No obstant, atès que el Parlament representa els ciutadans del món i escenifica una divisió més ideològica, mentre que l'Assemblea representa als Estats i encarna més aviat els interessos territorials, podria contemplar-se que la Cambra Baixa fos la Cambra d'última instància per a uns temes com, per exemple: política fiscal global, redistribució de la riquesa nord-sud, política educativa, sanitària i social, regulació dels mercats financers, del comerç, etc. La Cambra Alta, en aquest cas, podria ser la Cambra d'última instància per als assumptes amb un component territorial més gran: aprovació del pressupost i distribució regional de les inversions, política cultural, política de drets humans (cívico-polítics), etc.

4. EL PODER EXECUTIU

4.1. Els òrgans del Poder Executiu

4.1.1. Els consells

El poder executiu estaria organitzat entorn a dos consells executius, el Consell de Pau i Seguretat, per als assumptes polítics i de seguretat, i el Consell Econòmic, Social i Cultural, que s'encarregaria dels assumptes relacionats amb l'economia global, el desenvolupament social i econòmic dels pobles, les polítiques socials bàsiques, així com els assumptes relatius a la diversitat cultural i al diàleg de civilitzacions.

Aquests dos consells estarien estructurats d'acord amb la divisió del món en nou regions. Els consells serien, per tant, l'espai on es visualitzaria la lògica regionalitzadora que considerem que ha de conformar de manera creixent l'estructura institucional d'aquest nou sistema de governabilitat global.

Els consells estarien formats per 18 membres cadascú, de caràcter rotatori, i cada regió només podria disposar de dos membres en cada consell. Resultarien triats en negociacions multilaterals intraregionals, per part dels Estats membres de cada regió, i no pel poder legis-

latiu. En conseqüència la legitimitat dels consells no emanaria del poder legislatiu mundial, sinó directament dels Estats sobirans.

Per a garantir un cert control dels consells per part del poder legislatiu, els presidents-coordinadors de cadascun d'aquests consells haurien de ser ratificats pel Parlament Mundial.

4.1.2. Les agències

D'aquests dos consells dependrien –política i funcionalment– una sèrie d'agències sectorials encarregades de la gestió i administració de les polítiques públiques globals relatives a cada sector (salut, comerç, medi ambient, educació i cultura, treball, assumptes humanitaris, etc.). En conseqüència, funcionarien a la manera de “ministeris mundials”. Aquestes agències, d'alguna manera, substituirien les actuals agències, programes i fons de Nacions Unides (OIT, UNESCO, OMS, FAO, UNICEF, PNUD, PNUMA, ACNUR, etc.), així com els organismes financers i econòmics multilaterals (FMI, BM i OMC).

Les agències haurien de retre comptes al mateix temps davant del poder executiu (el consell de la seva competència) i el poder legislatiu (les dues assemblees). Per a aquelles qüestions relatives al dia a dia del govern mundial (decisions executives, com per exemple els decrets de govern), les agències tindrien capacitat propositiva davant del consell respectiu, que és qui decidiria. Per a les decisions relatives a les regles del joc de la societat mundial (decisions legislatives, com són les lleis), les agències tindrien capacitat propositiva davant de les dues assemblees que conformen el poder legislatiu.

El nomenament dels directors de les agències correria a càrrec del poder legislatiu a proposta del consell corresponent.

D'una banda, els directors o equips de direcció de les agències es reunirien amb una periodicitat freqüent amb el seu consell respectiu per a aquells assumptes de caràcter executiu.

D'una altra, les agències presentarien el seu programa de treball, o pla d'acció anual, així com pressupost i informe de gestió del pla de l'any anterior, davant de les assemblees, una vegada a l'any. Així mateix, totes aquelles propostes de caràcter legislatiu serien remeses, una vegada presentades davant dels consells, a la Cambra legislativa corresponent, per al seu debat i aprovació.

De fet, la iniciativa legislativa del sistema institucional global quedaria compartida entre el poder executiu, tant els Consells com les agències, i el poder legislatiu, a través de les seves dues assemblees

4.1.3. L'equilibri de poders entre agències, consells i assemblees

Les agències, per tant, serien, a manera de "ministeris mundials", cada una amb la seva especialització sectorial, el principal centre d'activitat i de decisions polítiques del sistema institucional global. Per aquesta raó, la millor manera de representar l'equilibri entre les dues principals institucions del sistema –les dues assemblees, d'una banda, i els dos consells, per l'altre– és aquest mecanisme de control doble de les agències per part de cadascun d'aquests poders.

Si el poder executiu emanés directament del legislatiu, aquest equilibri en el control de l'activitat i en la rendició de comptes no seria necessari. En aquest cas, controlar les agències des dels consells seria una cosa semblant a controlar-les des de les assemblees, o viceversa. No obstant això, una peculiaritat important del sistema institucional proposat és que el poder executiu global, representat pels dos consells, emana directament dels Estats.

Per aquest motiu, la recerca d'una correcta divisió i d'un bon equilibri de poders (*checks and balances*) que ha de configurar aquest sistema institucional, en tant que "sistema de Dret" (Estat de Dret), ens porta a ubicar les agències en aquesta situació de doble dependència: respecte del legislatiu i respecte de l'executiu. La manera de mantenir un correcte equilibri entre assemblees i consells, com a màximes institucions polítiques del sistema, és distribuir entre ambdues el control, la direcció política de les agències i la validació de les seves decisions.

4.2. El Consell de Pau i Seguretat

4.2.1. Funcions, estructura i presa de decisions

El Consell de Pau i Seguretat és una de les dues branques del poder executiu, que tractaria tots els temes relacionats amb el manteniment de la pau, així com aquelles matèries relacionades amb la seguretat internacional, la prevenció de conflictes i els assumptes humanitaris i d'emergència.

La seva missió seria la d'assegurar un sistema col·lectiu de seguretat, que ampliaria la visió tradicional de la seguretat militar (conflictes internacionals, conflictes interns amb implicacions regionals, noves amenaces com el terrorisme internacional o les armes de destrucció massiva, entre d'altres) a la de seguretat humana,² que inclou una visió holística de la seguretat (en la qual s'emmarquen els efectes dels corrents migratoris o de les pandèmies).

En l'actual moment de la societat internacional, la globalització i el grau de dependència són tan intensos que difuminen la diferència entre política interior i política exterior, entre seguretat interior i segu-

retat exterior. I cada vegada és més patent la dimensió polièdrica de la seguretat, que també és ambiental, econòmica o nutricional, entre d'altres.

S'establirien també els mecanismes necessaris d'actuació –amb les suficients garanties– perquè no es repetissin els casos de genocidi i de “neteja ètnica” que han marcat de manera tràgica la dècada dels 90 (Rwanda, Bòsnia-Herzegovina, etc.). Tot això es duria a terme per mitjà de mecanismes d'intervenció obligatòria³ en casos de violacions flagrants i massives dels Drets Humans o del Dret Internacional Humanitari.

El Consell de Pau i Seguretat estaria format per 18 membres –dos per regió– designats en negociacions intergovernamentals pels governs de les regions respectives. Aquests membres s'alternarien de manera rotatòria, amb possibilitat de prorrogació, si així ho decideixen els Estats de la regió corresponent.

La presència de dos representants per regió asseguraria tant la presència constant de les grans potències –indispensable per a qualsevol sistema global de seguretat que es pretengui viable– com una certa representativitat dels Estats més petits.

Pel que fa a la presa de decisions, atesa la naturalesa de les mateixes, el sistema de vot es basaria en un sistema de majories absolutes i qualificades, segons el tema a tractar. Existiria la possibilitat d'apel·lació –en casos excepcionals– al legislatiu, en especial pel que

² Cfr. www.humansecurity-chs.org i www.humansecuritynetwork.org

³ Allò que actualment es coneix com la “responsabilitat de protegir” o “R2P” (“Responsibility to Protect”). Cfr. www.iciss.ca i www.wfm.org/protect

fa a l'aprovació de les decisions amb implicacions més extremes (intervenció en un Estat, ús de la força, etc.).⁴

Altres organismes del sistema (com el legislatiu, els diferents tribunals internacionals, etc.) tindrien la potestat d'elevat temes a tractar pel consell, sobre els quals aquest consell hauria d'emetre les resolucions oportunes.

Les decisions del consell serien de caràcter vinculant. A fi de portar-les endavant es crearien, sota la dependència del Consell de Pau i Seguretat, les següents agències que actuarien, lògicament, de manera interrelacionada:

- Agència de Prevenció i Resolució de Conflictes.
- Agència de Seguretat Global.
- Agència d'Assumptes Humanitaris i Emergències.

4.2.2. Agència de Prevenció i Resolució de Conflictes

Aquesta agència centraria la seva activitat en els àmbits de la seguretat del que es denomina *soft-power*, és a dir, d'aquelles activitats que no impliquen l'ús de la força.

⁴ S'hauria de pensar en la possibilitat -a determinar en els seus detalls més tècnics- que un Estat membre del consell, que es trobés en minoria en una d'aquestes últimes votacions, apel·lés al Parlament Mundial per sotmetre a votació una moció que, en el cas de superar els dos terços dels vots, obligaria al consell a recomençar els treballs de discussió i de posterior votació.

S'ocuparia de l'*acció preventiva*: a curt, mitjà i llarg terminis (diplomàcia preventiva, observatoris i mecanismes d'alerta ràpida), així com dels aspectes de mediació de conflictes, estabilització política, reconstrucció de les administracions locals, democratització i processos electorals..., tant de caràcter preventiu com en les situacions de post-conflicte.

També treballaria en els aspectes "no militars" del *peacekeeping* (missions de manteniment de la pau) i del *peacebuilding* (construcció de la pau), entre d'altres.

4.2.3. Agència de Seguretat Global

Aquesta agència centraria la seva activitat en els àmbits del *hard-power*, és a dir, de la seguretat que implica l'ús de la força coercitiva. Disposaria dels mecanismes propis i necessaris per implementar les decisions del consell i recolzar les activitats de l'organització.

Aquests mecanismes serien:

- Cos Policial Global, que actuaria de suport al Poder Judicial Global, així com en totes les activitats de l'organització que necessitessin de la seva empara, en especial l'Agència de Prevenció i Resolució de Conflictes.
- Forces de Pau, a disposició permanent de l'organització, per a les funcions extremes d'ús de la força.

Treballaria també en els aspectes "militars" del *peacekeeping* (missions de manteniment de la pau) i del *peacebuilding* (construcció de la pau), entre d'altres.

4.2.4. Agència d'Assumptes Humanitaris i Emergències

Aquesta oficina s'encarregaria de la prevenció i gestió global de situacions d'emergència, desastres naturals i atenció als refugiats i/o desplaçats. Una de les atribucions d'aquesta agència seria la posada en marxa i coordinació de mecanismes globals d'alerta i resposta a catàstrofes naturals (inundacions, terratrèmols, huracans, tsunamis...).

Tot això es realitzaria també en funció d'un cert principi de subsidiarietat que permetria la progressiva regionalització de la seguretat (UE/OSCE, UA, OEA...) i la disminució progressiva de les forces militars i la despesa conseqüent. Els recursos sobrants d'aquesta reducció de la despesa militar es podrien redirigir a l'àmbit del desenvolupament, l'educació per a la pau, etc., fet que en si mateix incrementaria el nivell de seguretat global.

Aquesta proposta de Consell de Pau i Seguretat té una relació directa i de dependència amb la proposta de Poder Judicial, per la qual cosa un dels principis sota el qual es treballaria seria el de la progressiva judicialització dels conflictes entre Estats; és a dir, la substitució de la guerra pels tribunals i la justícia com a "instrument" final de resolució dels contenciosos entre Estats.

4.3. El Consell Econòmic, Social, Cultural i de Desenvolupament

4.3.1. Introducció

L'economia, així com les seves diferents formes de gestionar-la (lliure mercat, planificada o mixta) ha de ser entesa com un mitjà, un

instrument, per aconseguir un dels principals objectius de la societat global: el desenvolupament humà, que ha de ser sostenible.

Durant els últims anys, la globalització imparable de les economies nacionals està provocant la integració dels mercats mundials, ja siguin financers o de béns i serveis, en un únic mercat mundial. D'això se'n deriva un dèficit de governabilitat de l'economia mundial.

Fins ara, el que la ciència econòmica coneix com "fallades de mercat", característiques d'una economia de mercat capitalista, era corregit des de les instàncies polítiques nacionals. Entre aquestes fallades trobem fonamentalment:

- Els monopolis i els oligopolis.
- Les externalitats ambientals negatives.
- La incapacitat del mercat per a proveir béns públics.
- La concentració o, el que és el mateix, la distribució no equitativa de la renda i de la riquesa.
- La incapacitat del mercat per a garantir, per si mateix, els drets socials de les persones en tant que drets universals i incondicionals, independentment del grau de riquesa, la posició social o els talents naturals de cadascuna d'elles.

En el sistema econòmic predominant abans de l'acceleració del procés de globalització econòmica que hem viscut en les últimes dècades, eren els Estats nacionals els qui s'encarregaven, des dels governs i l'administració pública, de corregir aquestes fallades de mercat, que es produïen en el context de mercats nacionals. Els Estats nacionals, per mitjà de les polítiques antimonopoli, fiscals, ambientals, de regulació del mercat de treball, socials o per mitjà de la provisió directa o indirecta de béns públics, modulaven el sistema d'economia de mercat pur, autoregulator, per a evitar les seves conseqüències socials negatives.

En l'actual context de globalització, aquestes "fallades de mercat" es produeixen en el context de mercats globals. El risc d'aparició d'oligopolis globals és creixent. La incapacitat dels mercats globals per a la producció de béns públics a escala global és notòria. L'impacte sobre el medi ambient de l'economia mundial és denunciat de manera habitual per científics de tot el món.

Finalment, la concentració de la riquesa que estan generant els mercats mundials en els últims anys es reflecteix en totes les estadístiques oficials de Nacions Unides. L'augment de les desigualtats entre països i en l'interior dels mateixos és una realitat que ha acompanyat, de manera inexorable, aquestes primeres dècades de globalització. Des de l'any 1960 fins a l'any 1990 la desigualtat entre el 20% més ric de la població mundial i el 20% més pobre s'ha incrementat espectacularment. Les diferències de renda entre la població dels països del Nord i la dels països del Sud és una dada ben coneguda per part de l'opinió pública mundial.

Al mateix temps, en aquest context de globalització econòmica, els Estats nacionals han perdut bona part de la capacitat per a escometre aquesta tasca reguladora i redistributiva, ja que les economies sobre les quals avui actuen ja no són economies nacionals, sinó globals. A un Estat nacional particular li és molt difícil, per no dir impossible, regular per si sol els mercats globals.

En aquest sentit, la situació amb què ens trobem avui dia és la següent: hi ha un mercat global (de capitals, i de béns i serveis) cada vegada més integrat, al costat del qual actuen centenars d'Estats-nació amb molt poca capacitat per a incidir, per ells mateixos, en el desenvolupament i el funcionament del mateix. En aquest sentit, el "pacte social global", és a dir, la distribució de la riquesa global i de les oportunitats econòmiques entre els diferents països del món i entre els diversos grups de població en cadascun d'aquests països,

està sent determinat, de manera pràcticament autònoma i quasi exclusiva, per part d'aquest mercat global.

No obstant, els autors d'aquest document considerem que, d'acord amb una concepció democràtica de la societat, no es pot deixar el pacte social en mans exclusivament dels mercats. Aquests són eficients de cara a la creació de riquesa, però són fonamentalment cecs en relació a la distribució de la mateixa. Uns mercats globals autoreguladors no tenen capacitat per a sustentar un pacte social global que pugui ser considerat com a just.

Per aquest motiu, resulta necessari crear institucions globals de caràcter polític, democràtiques, representatives de tots els interessos de la societat internacional –de tots els països i del conjunt de grups socials en cadascun dels països– per a regular els mercats globals. Posar l'economia mundial al servei del desenvolupament requereix una trama institucional que sigui capaç de:

- a. Regular els mercats mundials, per garantir l'estabilitat macroeconòmica global, i, molt especialment, la dels mercats financers, així com la igualtat de condicions d'accés al comerç mundial de béns i serveis.
- b. Protegir els drets laborals, socials, culturals i ambientals de tots els habitants del planeta, funció per a la qual serà necessari intervenir i regular també en aquests mercats mundials.

Amb aquest objectiu resulta necessari articular una instància específica del poder executiu global dedicada als assumptes econòmics, socials, culturals i ambientals. Aquesta institució és, justament, el Consell Econòmic, Social, Cultural i de Desenvolupament (CESCD), del qual dependrien una sèrie d'agències i oficines amb funcions sectorials específiques:

- Agència Econòmica i Tributària.
- Agència Financera.
- Agència de Comerç.
- Agència del Treball.
- Agència de la Salut.
- Agència d'Educació i Cultura.
- Agència del Medi Ambient.
- Agència d'Assumptes Socials
- Agència d'Agricultura i Seguretat Alimentària.
- Agència d'Infraestructures i Comunicacions

4.3.2. Missió i funcions

El consell hauria de buscar una regulació dels mercats globals de manera que tots els països poguessin accedir a ells en igualtat de condicions i beneficiar-se dels mateixos, en termes de creixement econòmic i desenvolupament social, en un marc d'igualtat d'oportunitats per a totes les economies. El CESCDC hauria, en definitiva, de garantir una distribució justa i equitativa dels beneficis de la globalització econòmica i la internacionalització dels mercats, a fi de contribuir de manera real al desenvolupament integral de les persones.

Principalment, el Consell hauria d'assegurar que el procés de globalització a què assistim en l'esfera econòmica contribueix, d'una manera real i definitiva, al desenvolupament sostenible de les persones.

Tanmateix, el CESCDC hauria de garantir la protecció efectiva dels drets humans, laborals, socials, culturals i ambientals de tots els ciutadans del planeta. Aquests drets serien establerts per les lleis corresponents, decidides pel poder legislatiu mundial, i garantits per mitjà de les polítiques globals o regionals executades per les agències.

Les polítiques que promogués el CECSD haurien de respectar i estar inspirades en els principis següents:

- *Desenvolupament endogen*: els països i comunitats diverses tenen dret a triar el model de desenvolupament econòmic i social que desitgin per a si mateixos, de manera lliure i democràtica. En aquest sentit, el Consell no promourà un mateix patró d'infraestructures ni de desenvolupament tecnològic.
- *Desenvolupament sostenible*: des del punt de vista ambiental, les infraestructures no han de posar en risc l'equilibri ecològic del planeta ni la supervivència de les generacions futures.
- *Desenvolupament equitatiu interregional*: el Consell vetllarà perquè la dotació en infraestructures sigui equitativa entre les diferents regions i països del planeta. Així mateix, tindrà cura en què el desenvolupament tecnològic resulti un procés global, impulsat simultàniament per tots els països i regions del planeta i del que tots en siguin beneficiaris.
- *Desenvolupament humà*: l'avanç de les infraestructures i el progrés tecnològic, així com el creixement econòmic que se'n deriva, ha d'estar enfocat a millorar la qualitat de vida de tots els membres de la societat i a permetre la millora de les condicions socials.

4.3.3. Estructura i presa de decisions

De la mateixa manera que el Consell de Pau i Seguretat, el CECSD estaria compost per 18 membres, que correspondrien a dos representants de cadascuna de les regions descrites en el capítol 3, anomenats pels governs de cada regió.

Les decisions en el si del consell es prendrien per un sistema de majories simples i qualificades, segons la matèria com a principi ordinari, i només en casos excepcionals es durien a terme per majoria qualificada (per exemple, conflictes amb la sobirania nacional).

El compliment dels acords per a aquells Estats que no els respecten ha d'assegurar-se per mitjà de l'exercici efectiu d'accions coercitives, o a través de mecanismes de caràcter judicial o basats en un sistema d'arbitratge, segons el cas.

4.3.4. Agència Econòmica i Tributària

L'Agència Econòmica i Tributària és l'encarregada de garantir les condicions perquè el creixement econòmic mundial beneficiï tots els països integrats en el sistema de governabilitat democràtica global. En concret, es fa càrrec de l'estabilitat macroeconòmica de l'economia mundial, de les polítiques fiscals i pressupostàries, així com de promoure una distribució equitativa de la riquesa a escala mundial entre les diferents regions i països.

Té cinc missions fonamentals:

1. Garantir alguns paràmetres bàsics de l'estabilitat macroeconòmica global (com, per exemple, la inflació i el dèficit públics) i executar les polítiques fiscals i monetàries, quan sigui necessari disposar de polítiques fiscals o monetàries globals.
2. Garantir la lliure competència en els mercats mundials (en coordinació amb el Tribunal Econòmic Internacional).
3. Elaborar els pressupostos del sistema institucional global (consells i agències) i fixar els impostos globals (assistida per una Oficina Tributària Mundial).

4. Garantir polítiques de redistribució de la renda i de la riquesa entre països, regions i grups socials a escala mundial, a través de mecanismes fiscals i pressupostaris.
5. Gestionar de manera coordinada la recaptació dels impostos i taxes que les agències i/o el Parlament defineixin en cada cas.

Els tributs i taxes serien dissenyats per les agències corresponents i aprovats pel Consell i, si fos el cas, ratificats pel Parlament. Per exemple, l'Agència de Medi Ambient podria dissenyar una taxa ambiental sobre l'extracció de cru, o l'emissió de CO₂, però l'esquema general d'aplicació hauria de ser aprovat pel CESC, el qual posteriorment podria requerir la ratificació de legislatiu.⁵

4.3.5. Agència Financera

L'Agència Financera actuarà com a element regulador dels mercats financers davant de la seva creixent globalització, tot garantint el seu bon funcionament. Els àmbits d'actuació fonamentals haurien de ser: assegurar l'estabilitat dels mercats, bo i evitant els pànics financers; millorar la *transparència* del sistema bancari, tot evitant els paradisos fiscals; i assegurar la *igualtat d'accés* als mercats de capitals.

1. Una funció primordial de l'Agència Financera consistiria en desenvolupar els mecanismes i institucions necessaris per a

⁵ Si s'integra tota l'activitat recaptatòria sota una única estructura, s'assegura una certa homogeneïtzació dels procediments recaptatoris i se simplifica la seva gestió. D'aquesta manera s'evita haver de sobrecarregar totes les agències amb una estructura recaptatòria i amb els complexos sistemes de control i transparència que la gestió de fons requereix. A més, el manteniment del principi de caixa única permet una major consistència del sistema de finançament de les polítiques, ja que aquestes comptaran amb un esquema de fons de finançament diversificat.

garantir l'estabilitat dels mercats de capital. Així com no és possible liberalitzar de manera immediata el mercat laboral sense que els sistemes de protecció s'hagin estès als països més pobres, ja que es produiria un flux de persones cap als països més desenvolupats impossible d'absorbir, així tampoc no és possible liberalitzar els mercats de capital sense abans desenvolupar determinats mecanismes i institucions que garanteixin l'estabilitat dels sistemes financers i bancaris nacionals en un escenari de llibertat de circulació de capitals.

Per a això, l'Agència Financera ha de disposar de capacitat a fi de:

- a. Imposar mecanismes dissuasoris de l'especulació financera en els mercats de capitals o monetaris mundials.
- b. Regular la lliure circulació de capitals per evitar crisis financeres sistèmiques.
- c. Actuar com a prestador d'última instància (funcions de Banc Central Mundial), perquè els països siguin capaços d'abonar els seus pagaments nacionals o internacionals, o perquè disposin de liquiditat en una situació de crisi en el mercat de capitals.
- d. Garantir la liquiditat dels països, per a fer front a les seves necessitats de finançament, ja sigui a través d'inversions o de participació en el comerç mundial.

2. Alhora, l'Agència Financera haurà de vetllar per l'estabilitat monetària mundial, és a dir, per la correcta fluctuació dels tipus de canvi entre les diverses monedes mundials. Per a això, i en coordinació amb l'Agència Econòmica i Tributària, haurà de garantir la coordinació entre les polítiques macroeconòmiques dels diferents països i les diverses regions, per a fomentar un desenvolupament sostenible de l'economia mundial i una equitativa distribució de la inversió privada entre els diferents països.

3. Finalment, aquesta agència garantirà l'eradicació dels paradisos fiscals i la lluita contra el blanqueig de diners. L'existència de paradisos fiscals, països que afavoreixen el secret bancari i permeten l'evasió fiscal, és una de les principals fonts d'injustícia del sistema econòmic internacional. El secret bancari serveix, avui dia, per protegir a xarxes criminals de tràfic il·legal (d'armes, de drogues, de persones o d'òrgans vitals, entre d'altres), que blanquegen els diners negres en aquestes places fiscalment opaques i sense cap control exterior. De la mateixa manera, els baixos o nuls impostos que apliquen aquests paradisos fiscals afavoreixen l'evasió fiscal en la majoria de països amb un sistema fiscal equitatiu i, en conseqüència, suposen un frau a la hisenda pública d'aquests països.

4.3.6. Agència de Comerç

L'Agència de Comerç hauria d'actuar com a element regulador dels mercats de béns i serveis davant de la constant globalització dels mateixos, tot garantint un bon funcionament i un tractament just del comerç entre països.

La primera i principal funció de l'Agència de Comerç hauria de ser fomentar el comerç mundial, encara que només en la mesura que resulti un instrument per al desenvolupament econòmic dels països que participen en el mateix.

La segona funció és la de garantir la igualtat d'accés de totes les economies al comerç mundial, així com evitar el proteccionisme asimètric entre països o regions. En aquest sentit, s'haurien d'evitar situacions com l'actual, en la qual un alt nivell de liberalització dels productes industrials conviu amb un alt proteccionisme dels productes agrícoles, cosa que beneficia clarament els països més desenvolu-

països. De la mateixa manera no s'hauria de permetre la protecció del mercat interior d'un país o regió per damunt de la resta.

La tercera funció hauria de ser la regulació dels preus de les matèries primeres, dels quals depenen bona part de les exportacions dels països menys desenvolupats del món. De la mateixa manera que cal evitar el monopoli o l'oligopoli de l'oferta (dels productors), s'ha d'evitar també el monopoli o l'oligopoli de la demanda (dels compradors).

Aquesta situació de domini de la demanda en certs productes bàsics (cafè, cacau, cotó, cautxú, etc.) condiciona els preus d'aquests productes en els mercats mundials, de manera artificial a la baixa. En conseqüència, els països productors d'aquestes matèries primeres s'empobreixen o no són capaços de sortir del seu estat actual de subdesenvolupament. L'Agència de Comerç hauria de vetllar per la justícia dels preus de les matèries primeres en els mercats mundials.

La quarta funció de l'Agència de Comerç seria la regulació de la propietat intel·lectual, d'acord amb les necessitats determinades per les agències de caràcter social.

Així, les patents de tots aquells productes que posseeixen un efecte en el desenvolupament social dels països, ja sigui perquè afecten el seu sistema sanitari (productes farmacèutics) o a altres camps en què es garanteixen drets fonamentals (com, per exemple, el dret a l'educació), haurien d'estar regulades per l'Agència de Comerç, prioritzant la garantia universal d'aquests drets. Es pot implementar un Fons de Rescat de Patents, semblant al què es proposa a l'Agència de Salut, per a aquelles patents no vinculades al sector farmacèutic que tenen també un impacte en el desenvolupament.

4.3.7. Agència del Treball

L'Agència del Treball hauria d'actuar com a element regulador dels mercats laborals que s'integren en un únic mercat laboral mundial per mitjà de la creixent multilocalització productiva i l'auge dels processos migratoris. L'acceleració del comerç mundial i de la circulació internacional dels capitals està generant una nova divisió internacional del treball, molt determinada pels costos laborals dels diferents països. No obstant, els sistemes de protecció laboral continuen sent molt desiguals.

Per aquest motiu, és necessari que una instància política mundial reguli aquest procés de creació d'un mercat laboral global i determini les seves condicions i regles del joc bàsiques, a fi de garantir el compliment universal dels drets dels treballadors.

Així, les funcions bàsiques de l'Agència del Treball haurien de ser:

1. Garantir els drets polítics bàsics dels treballadors: dret a disposar de sindicats lliures i independents, dret a la negociació col·lectiva i a la concertació social.
2. Establir uns estàndards mínims a escala universal relatius als drets socials bàsics dels treballadors, que inclouen, entre d'altres:
 - a. Dret a la protecció davant de la desocupació.
 - b. Dret a la protecció davant de la vellesa.
 - c. Dret a un horari laboral setmanal limitat.
 - d. Dret a la seguretat i higiene en el treball.
 - e. Dret a vacances remunerades.
3. Garantir l'establiment d'un salari mínim nacional en tots els països del sistema.

Un objectiu bàsic de l'Agència hauria de ser l'establiment d'un sistema global de salaris mínims, adaptats a cada país, però interconnectats entre si, atès que els salaris mínims només es poden implantar a escala nacional si es duen a terme mecanismes de coordinació internacional que els vinculen entre si. L'objectiu d'aquesta mesura és evitar la "competència a la baixa" entre països en desenvolupament en els seus sistemes de protecció social i laboral, per atraure la inversió estrangera directa (IED) a fi de disminuir els seus costos d'implantació.

Només algun mecanisme de coordinació pot permetre un augment sostingut dels salaris mínims de tots els països receptors d'IED simultàniament. En tot cas, haurà de ser un mecanisme prou flexible com per permetre l'adaptació dels salaris mínims de cada país a la seva evolució econòmica particular i a la seva posició en el si dels mercats mundials, en relació a la resta de països.

4. Vetllar per la igualtat d'oportunitats i de tracte als treballadors en el mercat de treball, a fi d'evitar les discriminacions incompatibles amb els drets humans, per qüestions de gènere, de raça, credo, ideologia o altres motius incompatibles amb els valors democràtics.

4.3.8. Agència de la Salut

L'Agència de la Salut tindria les següents funcions principals:

1. En primer lloc, assegurar l'accés a un nivell de salut bàsic de tota la població mundial impulsant les mesures i projectes que en cada cas fossin oportuns, en col·laboració amb les regions i els Estats. En síntesi, d'aquesta agència seria la responsabilitat de garantir el compliment del dret a la salut a escala universal.

2. En segon lloc, actuaria com a subsidiària dels Estats en situacions de pandèmia o de crisi que, pel seu abast global o extrema gravetat, sobrepassessin els recursos i competències dels propis Estats. En aquest sentit, tindria un paper d'auxili davant de les crisis sanitàries i coordinaria el combat contra aquelles plagues i malalties que es produïssin a escala global i que no poden ser atacades, per la seva pròpia naturalesa, a escala estatal.

3. En tercer lloc, l'Agència hauria de vetllar per la regulació, junt amb l'Agència de Comerç, de la producció i el comerç d'aquells productes l'accés als quals és fonamental per garantir el dret a la salut. En aquest sentit, regularia el sistema de patents dels productes farmacèutics, en concertació, si és necessari, amb el sector privat. Una possibilitat a considerar és la creació i gestió, per part de l'Agència, d'un Fons Mundial de Rescat de Patents (FMRP) encarregat de convertir en béns públics aquells béns que són creats gràcies a la R+D+i (recerca, desenvolupament i innovació tecnològica) del sector privat.

4. Estretament vinculada a aquesta tercera funció, hi hauria una quarta i última funció de l'agència, que consistiria a finançar un sistema públic mundial de R+D+i per a la salut.

Atès que la R+D+i de les companyies privades es dedica a aquelles malalties els afectats de les quals viuen en zones del món solvents des del punt de vista del mercat, avui moltes de les grans malalties del planeta queden sense investigar, ja que estan presents de mode quasi exclusiu als països menys desenvolupats. Per resoldre aquest dèficit social, l'Agència de la Salut hauria de disposar, en col·laboració fonamentalment amb el món acadèmic, d'una xarxa de laboratoris –públics o contractables des del sector públic– als quals poder encarregar aquelles investigacions necessàries per a la salut pública mundial.

4.3.9. Agència d'Educació i Cultura

En primer lloc, aquesta agència tindria com a objectiu garantir el dret a la cultura. Per *cultura* entenem una dimensió integral i bàsica de la vida humana: aquella en què es dona la comunicació social, la memòria històrica, l'expressió artística, el coneixement científic i el desenvolupament tecnològic. Aquest objectiu general es concreta per mitjà de les funcions següents:

- Protecció i garantia de la *diversitat cultural*. La cultura és la millor expressió de la diversitat humana. L'ésser humà no sols ha construït el llenguatge que possibilita la comunicació, sinó que ha creat milers d'idiomes i dialectes al llarg de la seva història. Alguns d'aquests idiomes i d'aquestes tradicions culturals estan amenaçats per altres pròxims i més grans i poderosos. L'Agència tindria com a missió garantir que cap tradició cultural ni lingüística es veiés forçada a la seva desaparició.
- Protecció del *patrimoni cultural*. L'art i la memòria històrica a través dels llocs, les construccions i els documents són patrimoni de tota la Humanitat. La seva conservació no pot quedar només en mans d'autoritats locals, nacionals o estatals, o de propietaris privats, sinó que s'han d'assegurar les condicions de la seva correcta conservació i impedir la seva manipulació. El qui atempta contra la cultura, agredeix la Humanitat. Per això, l'Agència hauria d'establir estructures eficaces de protecció d'aquest patrimoni cultural col·lectiu.
- Regular els *mitjans de comunicació*. En aquest camp, la funció de l'Agència hauria de consistir a garantir el pluralisme ideològic i cultural en els mitjans de comunicació, evitant la concentració dels grans grups de comunicació globals en poques mans, ja siguin privades o públiques. Així mateix, en aquesta mateixa

àrea d'actuació, una altra missió seva seria garantir la compatibilitat entre l'existència dels mitjans de comunicació globals i la diversitat cultural característica del planeta.

En segon lloc, aquesta agència també tindria l'objectiu de garantir un bloc de drets referents a l'educació:

- En l'educació primària i secundària, la seva missió seria crear les condicions globals perquè qualsevol noi i adolescent del món pogués accedir a l'educació primària i a la secundària. Idealment, una certa formació bàsica hauria de ser obligatòria, però aquest extrem dependria dels contextos culturals.
- En l'educació superior, la seva missió consistiria a garantir les condicions globals d'accés als centres d'educació superiors, com universitats, escoles superiors i centres d'investigació. Això hauria d'implicar titulacions homologades internacionalment, a fi d'aconseguir intercanvis geogràfics en nivells superiors del procés educatiu i garantir l'exercici professional.
- En el camp de la *R+D+i (recerca, desenvolupament i innovació tecnològica)*, que comprèn tant centres d'investigació com nombroses activitats dutes a terme en el si de les empreses, així com aquelles qüestions relatives als drets de propietat intel·lectual, la missió d'aquesta agència consistiria en assegurar un adequat estímul a la investigació i al desenvolupament, tant tecnocientífic com humanístic, a fi de: a) garantir la llibertat d'exercici professional a nivell mundial; b) garantir l'intercanvi de coneixements; i c) facilitar l'accés a la recerca i a la transferència tecnològica.

4.3.10. Agència del Medi Ambient

Es proposa crear una Agència del Medi Ambient a fi de regular els impactes dels processos globals de tipus econòmic, polític, cultural i social sobre el medi ambient, entès aquest com un bé global de la Humanitat.

L'Agència tindria les funcions següents:

1. Regular les externalitats ambientals a escala mundial. Davant d'un món globalitzat que cada vegada sol·licita més recursos, l'ús dels quals té un impacte progressivament global, és necessari internalitzar els costos ambientals dels processos productius, a fi que els efectes de les externalitats no gravitin sobre els sectors més dèbils.
2. Garantir la protecció dels ecosistemes valuosos, entesos com els de biodiversitat alta, i els singulars. Els primers es protegirien pel seu elevat nombre d'espècies per metre quadrat, mentre que els singulars es protegirien pel seu valor únic a escala mundial.
3. Coordinar i impulsar, bo i establint sinèrgies, les conferències, els convenis, els protocols i els programes desenvolupats fins al moment, i els nous que s'aprovin. Els acords internacionals ambientals, des dels puntuals relatius a la biodiversitat, la desertificació, la contaminació, etc., fins als més transcendents, com el Protocol de Kioto –que té com a objectiu disminuir l'impacte associat a les emissions amb efecte hivernacle– disposarien per mitjà d'aquesta agència d'un organisme que els impulsés i coordinés, i que avalués també els efectes de la seva aplicació.

4.3.11. Agència d'Assumptes Socials

Aquesta Agència tindria la missió de garantir els drets d'aquells col·lectius socials especialment vulnerables davant dels riscos de discriminació social, per les seves característiques intrínseques. Així, disposaria com a funcions principals:

1. Garantir la protecció dels drets de la infància.
2. Garantir la protecció dels drets de la dona i la no discriminació per raó de gènere, així com la promoció de polítiques d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones.
3. Desenvolupar polítiques de prevenció contra la xenofòbia i tota mena de discriminació per raó de la identitat racial, ètnica o cultural de les persones.
4. Garantir la protecció dels drets de les persones grans.
5. Garantir la protecció dels drets de les persones discapacitades.
6. Abordar la complexitat dels fluxos migratoris des d'una escala global i garantir una regulació del fenomen d'acord amb els drets humans, entesos aquests com un conjunt coherent, integral i indivisible.

4.3.12. Agència d'Agricultura i Seguretat Alimentària

Aquesta Agència garantiria de manera universal i efectiva el dret a una alimentació suficient i saludable.

Atès que l'alimentació és, juntament amb l'accés a l'aigua potable, la necessitat humana més bàsica, una de les funcions d'aquesta

Agència seria garantir el dret a l'alimentació i a la seguretat alimentària de les poblacions dels diferents Estats membres.

Ja que la suficiència alimentària de les societats està estretament lligada a la capacitat de producció agrícola o, si no n'hi ha, a l'accés als mercats agrícoles mundials, aquesta agència hauria de regular l'adaptació de la producció a les necessitats alimentàries globals.

En coordinació amb l'Agència de Comerç, tindria la missió de normalitzar el comerç mundial de productes agrícoles. La normalització d'aquest àmbit del comerç mundial ha d'estar orientada a garantir el dret dels diferents països a la sobirania alimentària.

En cas de divergència de criteris, de discrepància o de conflicte entre l'Agència de Comerç i l'Agència de Seguretat Alimentària, tindria prioritat aquesta última a l'hora de regular el comerç mundial en aquest àmbit.

4.3.13. Agència d'Infraestructures i Comunicacions

Aquesta agència estaria estructurada en quatre oficines responsables, respectivament, de les infraestructures vinculades a les comunicacions, a les telecomunicacions, a l'energia i a l'aigua:

- **Oficina de Comunicacions.** Hauria de promoure les comunicacions físiques per terra (carretera, ferrocarril...), així com la connexió terrestre entre països. Molt especialment, l'Agència hauria de vetllar per garantir unes infraestructures mínimes a aquells països que no poden proporcionar-se-les. En segon lloc, hauria de promoure les comunicacions físiques per aire i per mar (navegació aèria i marítima), a fi de facilitar les xarxes internacionals de comunicació per mitjà d'un sistema mundial de ports i aeroports.

- **Oficina de Telecomunicacions.** Hauria de treballar per garantir l'accés de tota la població mundial a la xarxa mundial de telecomunicacions. En aquest sentit, el seu deure principal és garantir de manera universal l'accés a serveis de telefonia i d'Internet.

- **Oficina d'Energia.** Hauria de treballar per a garantir l'accés de tota la població mundial a fonts d'energia suficients per al manteniment d'un estàndard mínim de qualitat de vida. Això ha de fer-se conjuntament amb l'Agència de Medi Ambient, a fi de minimitzar l'impacte ambiental de la generació d'energia, i especialment a través de la promoció d'energies renovables.

- **Oficina de l'Aigua.** Garantiria l'accés universal de tota la població mundial a l'aigua potable com a bé públic global, en el seu àmbit domèstic i en condicions equitatives i socialment justes. Així mateix, aquesta agència promouria el desenvolupament de totes aquelles infraestructures físiques necessàries per a garantir l'accés a aquest dret per part de tota la població mundial, amb capacitat per a intervenir en aquelles implicacions de tipus jurídic i geopolític que comporten aquestes actuacions.

5. EL COORDINADOR GENERAL

5.1. Funcions i designació del Coordinador General

Les funcions essencials de la figura del Coordinador General es poden resumir en els punts següents:

1. Operar com un càrrec de representació del sistema de governabilitat democràtica global, amb la missió d'impulsar l'avanç d'aquest sistema.
2. Actuar per a coordinar el Poder Executiu: el Consell de Pau i Seguretat i el Consell Econòmic, Social, Cultural i de Desenvolupament, i les seves respectives agències. Tot això inclouria que el Coordinador General tingués capacitat d'iniciativa en relació als consells.
3. Obrar per garantir l'aplicació de les resolucions dels dos consells i del poder legislatiu.
4. Vetllar per la correcta articulació entre els tres poders: legislatiu, executiu i judicial.
5. Desenvolupar funcions gerencials i administratives sobre el personal funcionari i directiu de tot el sistema.

De forma manifesta, i sense perjudici de l'anterior, no és objecte d'aquesta proposta la definició detallada de les seves funcions, que hauria de concretar-se amb anterioritat al seu exercici.

Pel que fa a la seva designació, el Coordinador General hauria de ser triat per l'Assemblea de Representants i ratificat per l'Assemblea General d'Estats. La durada del seu càrrec seria limitada a dos mandats.

5.2. Principis rectors del personal administratiu i directiu del sistema

És important ressaltar que cadascun dels principis que inspirarien el sistema de governabilitat democràtica global hauria de regir l'activitat de tots els seus càrrecs, tant els designats políticament com els del cos administratiu. En aquest sentit, resulta imprescindible l'observació dels principis d'ètica, imparcialitat i integritat del personal, tot això junt amb un sistema de supervisió i rendició de comptes per vigilar l'execució de la gestió i per impedir el frau i la corrupció, a fi de garantir el bon funcionament del sistema de governabilitat.

En tot cas, l'elecció del personal hauria de fonamentar-se sempre en mèrits, capacitat de gerència i en coneixements substantius, però mantenint un cert equilibri de representativitat geogràfica, cultural i de gènere.

Així mateix, les funcions exercides pels càrrecs haurien de basar-se sempre en els principis d'independència, imparcialitat i de responsabilitat exclusiva davant de l'organització –sistema de governabilitat democràtica global–, i no davant dels respectius Estats d'origen de les persones que exerceixen aquests càrrecs.

6. EL PODER JUDICIAL

Una de les voluntats generals de la *Proposta de Governabilitat Democràtica Global* és la de la progressiva judicialització de la resolució de conflictes i controvèrsies internacionals, en contraposició a una tradició de “resolució” per vies militars o coercitives.

6.1. Organització en tribunals

Bàsicament es proposa una organització de tribunals per a àmbits específics del Dret que, coordinats i interconnectats entre si, constituïrien el Poder Judicial Mundial.

La funció jurisdiccional del *tercer poder*, l'encomanada als tribunals, consistiria a jutjar i fer executar allò que s'ha jutjat, és a dir, la resolució dels conflictes plantejats i el càstig de les conductes realitzades considerades delictes o falta per les lleis. La jurisdicció s'estendria a tots els Estats en cadascuna de les matèries en què els Tribunals Mundials tindrien competència. En síntesi, el Poder Judicial Mundial, com en qualsevol sistema polític que vulgui complir els principis bàsics de l'Estat de Dret, tindria la missió de garantir el compliment de les lleis dictaminades pel poder legislatiu, és a dir, per l'Assemblea de Representants i l'Assemblea General d'Estats.

Els tribunals, en funció de les matèries que coneixerien, serien els següents:

6.1.1. Tribunal Penal Internacional

Aquest tribunal actuaria en l'àmbit del Dret internacional dels drets humans, dret humanitari internacional i crims de lesa humanitat. La seva tasca seria doble: d'una banda, actuaria com l'actual Tribunal Penal Internacional (dret humanitari internacional, genocidi i crims de lesa humanitat); i, d'altra banda, faria d'última instància jurídica en els àmbits de drets humans sempre que no existís un tribunal regional⁶ amb suficients garanties jurídiques.

6.1.2. Tribunal Econòmic Internacional

Aquest tribunal resoldria sobre temes d'àmbits econòmics i financers, paradisos fiscals, diners negres i defensa de la competència, entre d'altres.

En les seves funcions de tribunal de defensa de la competència, hauria d'evitar les pràctiques que de forma col·lectiva, concertada o conscientment paral·lela poguessin produir l'efecte d'impedir, restringir o falsejar la competència en els mercats. Entre d'altres, es perseguirien i sancionarien els acords de: fixació de preus o altres condicions comercials; limitació de la producció; repartiment de mercat; i restricció en l'accés a la informació.

⁶ Com és el cas de l'actual Tribunal Europeu de Drets Humans.

6.1.3. Tribunal Ambiental Internacional

A aquest tribunal li correspondrien els casos que es plantegessin en matèria ambiental i de béns naturals globals. Aquests serien designats pel Consell Econòmic, Social i Cultural –amb l'acord del Parlament Mundial-, i en principi inclourien els oceans o aigües internacionals, les principals reserves d'aigua dolça i punts clau de la biodiversitat, com l'Antàrtida i els boscos tropicals, especialment l'Amazones.

6.1.4. Tribunal Internacional de Justícia

Aquest tribunal dirimiria les diferències entre Estats, amb sentències de compliment obligatori, com la resta de tribunals que aquí tractem.

6.1.5. Tribunal Social i Cultural Internacional

Contindria un únic tribunal, tot i que amb sales distintes, i assumiria les competències en els camps sociolaboral i cultural.

La Sala del Sociolaboral tindria competències sobre les pretensions que s'exercitessin en la branca social del Dret, en conflictes de negociació col·lectiva, així com en reclamacions en matèria de Seguretat Social o contra un Estat per responsabilitat de la legislació laboral.

La Sala del Cultural assumiria competències sobre béns de domini públic o sobre llocs que tinguessin reconegut, legalment o administrativament, el seu valor paisatgístic, ecològic, artístic, històric o cultural, o que pels mateixos motius haguessin estat considerats susceptibles d'especial protecció.

6.1.6. Tribunal Contenciós-Administratiu Internacional

Aquest tribunal seria responsable dels casos relacionats amb l'actuació de l'administració global, dels relacionats amb les disposicions generals de rang inferior a la llei i dels pertanyents a la responsabilitat patrimonial de l'administració global i del personal al seu servei.

6.2. Funcionament

El funcionament dels tribunals es regiria pels principis de:

- Jurisdicció universal.
- Resolucions d'obligat compliment.⁷
- Principi de Subsidiarietat i conseqüent regionalització del sistema.

En situacions d'especial emergència, que impliquessin la violació sistemàtica dels drets humans o d'alguns principis bàsics del sistema internacional, el tribunal competent o el Consell de Justícia Mundial apel·laria al Consell de Pau i Seguretat per a assegurar l'aplicació de les mesures cautelars necessàries.

El treball dels tribunals vindria reforçat per la creació d'una Policia Judicial Global, a efectes de dur a terme les investigacions pertinents en fase d'instrucció.

⁷ A excepció de las tasques consultives pròpies d'aquests tribunals.

6.3. El Consell de Justícia Mundial

Es proposa, així mateix, la creació d'un Consell de Justícia Mundial, que com a òrgan de govern del poder judicial asseguraria la correcta interacció entre els tribunals, així com l'adequada relació amb els altres poders del sistema internacional.

El Consell de Justícia Mundial hauria de tenir competències en les matèries següents:

- Proposta per al nomenament dels presidents dels tribunals.
- Inspecció de tribunals.
- Selecció, formació i situacions administratives de jutges i magistrats.
- Dictat de reglaments sobre el seu personal, organització i funcionament.
- Publicació oficial de la jurisprudència emanada dels tribunals.
- Aquelles altres que li atribuïssin les lleis.

A més, el Consell de Justícia Mundial hauria d'informar sobre els avantprojectes de lleis sobre matèries que li atribuís la llei.

El Consell de Justícia Mundial elevaria anualment al poder legislatiu una memòria sobre l'estat, funcionament i activitats del propi Consell i dels tribunals. En ella s'inclourien les necessitats per al correcte exercici de les funcions del poder judicial.

El Consell de Justícia Mundial estaria integrat pels presidents dels tribunals, que el presidirien de forma rotatòria, i per un nombre a determinar de jutges i magistrats ratificats pel legislatiu.

L'elecció dels diferents membres dels tribunals seria proposada per les regions, amb consulta als consells i ratificació del legislatiu. Prèviament a la presentació de la proposta de les regions, els candidats haurien de superar els exàmens que el Consell Mundial considerés oportuns per assegurar la competència dels mateixos. Els càrrecs serien per a un període de temps determinat, amb la possibilitat d'una sola reelecció.

6.4. Fonts legals

Les fonts legals dels procediments i resolucions emeses pels tribunals mundials serien les següents:

- Disposicions legals i reglaments emanats del Parlament Mundial i, si és el cas, dels consells.
- Els usos i costums internacionals com a resultat d'una pràctica generalment acceptada com a Dret.
- Els principis generals del Dret, reconeguts en Estats democràtics i de Dret.
- Així mateix, de mode auxiliar, la jurisprudència, el conjunt de decisions judicials dictades pels tribunals internacionals en l'exercici de la seva competència contenciosa i consultiva, i la doctrina reconeguda.

ANNEXOS

La proposta de Governabilitat Democràtica Global presentada no està concebuda com una simple reforma de l'actual sistema de Nacions Unides. La reforma de Nacions Unides que cerqui fer del conjunt d'institucions internacionals que la componen un sistema de govern de la societat mundial més democràtic, més transparent, més eficaç i més legítim, és un interès lloable i necessari, en el qual estan encabits actualment molts i diferents actors, de la societat civil, del món polític, acadèmic o intel·lectual. Nogensmenys, el nostre propòsit va més enllà: imaginar com hauria de ser un sistema institucional, més o menys ideal, que parteixi dels principis fonamentals propis dels sistemes polítics democràtics i de Dret. La nostra proposta se situa "entre les Nacions Unides i la utopia de l'Estat democràtic global".

Per això, en l'Annex I es realitza una comparació entre l'actual sistema de Nacions Unides i la nostra proposta institucional. Amb això s'aconseguirà establir millor les semblances i les diferències, les continuïtats i discontinuïtats entre l'un i l'altre model. No pretén aquest Annex, per tant, donar a entendre que la nostra proposta estigui pen-

sada “a partir de Nacions Unides”, ni tampoc com una reforma de la mateixa. Al contrari: es tracta de visualitzar millor, per mitjà d’aquesta comparació, l’ambició i l’abast del model de governabilitat global que hem detallat al llarg del document, i posar en relleu els canvis més transcendents que suposa en relació a la situació actual.

L’Annex II permet reconèixer unes certes correspondències entre les actuals Agències de Nacions Unides i les Agències del sistema de governabilitat global que aquí es proposen. Aquestes correspondències permetran constatar amb major claredat la diferència de funcions, mandat, abast i ambició entre les Agències, els Organismes Especialitzats i els Programes vigents, tal com funcionen avui, i les Agències de nou tipus del sistema que proposem, amb àmplies diferències en els seus mecanismes institucionals i de funcionament.

Finalment, l’Annex III presenta una comparació entre aquesta proposta de Governabilitat Democràtica Global i l’estructura institucional de la Unió Europea, ja que aquesta constitueix, fins al dia avui, el model més desenvolupat de governabilitat democràtica supra-estatal.

ANNEX I

Comparació del sistema institucional global amb l'actual sistema de Nacions Unides

1. Consell de Seguretat:

- Desapareixen el dret de veto i els membres permanents.
- Representació per quotes regionals.
- Passa a ser un dels dos Consells amb el mateix rang.

2. ECOSOC:

- Passa a tenir un rang comparable al Consell de Seguretat.
- Les seves decisions són vinculants, i no simples recomanacions.
- Representació per quotes regionals.

3. Assemblea General:

- Passa a tenir competències legislatives globals.
- És només una de les dues Cambres d'un poder legislatiu bicameral, és a dir, comparteix les competències legislatives amb l'Assemblea de Representants.

- Subsumeix totes les assemblees dels actuals organismes sectorials.

4. Organismes sectorials i especialitzats (FMI, BM, OMC, OIT, UNESCO, OMS, FAO, PNUD, PNUMA, UNCTAD, UNICEF, ACNUR...):

- Passen a ser agències dependents dels consells.
- Desapareixen les seves actuals assemblees generals, que queden substituïdes per les dues assemblees legislatives mundials (Assemblea General i Assemblea de Representants).
- Disposen de capacitat financera real, que es nodreix dels pressupostos generals mundials, que aprova el poder legislatiu a proposta dels Consells.

ANNEX II

Correspondència de les Agències amb els actuals organismes especialitzats (Agències, Fons i Programes) i missions de Nacions Unides

1. Agència de Prevenció i Resolució de Conflictos: funcions diplomàtiques de la Secretaria General; Comissió de Consolidació de la Pau; Missions d'Assistència a processos de reconciliació i reconstrucció política i consolidació de la pau (*peacebuilding*).

Algunes missions de *peacebuilding* de Nacions Unides en curs en el moment de la publicació d'aquest document:

- BONUCA, *United Nations Peacebuilding Office in the Central African Republic*.
- *The Office of the Special Representative of the Secretary-General for the Great Lakes Region*.
- UNAMI, *United Nations Assistance Mission for Iraq*.
- UNOGBIS, *United Nations Peacebuilding Support Office in Guinea-Bissau*.

- UNOWA, *United Nations Office for West Africa.*
- UNPOS, *United Nations Political Office for Somalia.*
- UNSCO, *Office of the United Nations Special Coordinator for the Middle East Peace Process.*
- UNTOP, *United Nations Tajikistan Office of Peacebuilding.*
- MINGUA, *United Nations Verification Mission in Guatemala.*
- UNOMB, *United Nations Observer Mission in Bougainville.*
- UNAMA, *United Nations Assistance Mission in Afghanistan.*
- UNMISSET, *United Nations Mission of Support in East Timor.*

2. Agència de Seguretat: el Departament d'Operacions de Manteniment de la Pau (DOMP) de la Secretaria General, Forces d'Interposició, Missions de Manteniment de la Pau (*peacekeeping*)

Algunes missions de *peacekeeping* de Nacions Unides en curs en el moment de la publicació d'aquest document:

- Àfrica: UNMIS (Sudan), ONUB (Burundi), ONUCI (Costa d'Ivori), UNMIL (Libèria), MONUC (República Democràtica del Congo), MINUEE (Etiòpia i Eritrea), UNMASIL (Sierra Leone), MINURSO (Sàhara Occidental).
- Amèrica: MINUSTAH (Haití)
- Àsia: UNMOGIP (Índia i Pakistan)
- Europa: UNFICYP (Xipre), UNOMIG (Geòrgia), UNMIK (Kosovo)
- Orient Mitjà: UNDOF (El Golan), UNIFIL (Líban), ONUVT (Orient Mitjà)

3. Agència d'Assumptes Humanitaris i d'Emergències: ACNUR (Alt Comissionat de Nacions Unides per als Refugiats), ACNUDH (Alt Comissionat de Nacions Unides per als Drets Humans).

4. Agència Econòmica i Tributària: Grup del Banc Mundial (Banc Mundial i Agència Financera Internacional), Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD), FMI (Fons Monetari Internacional)
5. Agència Financera: FMI (Fons Monetari Internacional).
6. Agència de Comerç: Organització Mundial del Comerç (OMC), Conferència de les Nacions Unides sobre Comerç i Desenvolupament (UNCTAD), OMPI (Organització Mundial de la Propietat Intel·lectual).
7. Agència de Treball: OIT (Organització Internacional del Treball).
8. Agència de Salut: OMS (Organització Mundial de la Salut), ONU-SIDA
9. Agència de Cultura i Educació: UNESCO (Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura)
10. Agència d'Assumptes Socials: Fons de les Nacions Unides per a la Infància (UNICEF), Fons de Població de les Nacions Unides (FNUAP), Programa de les Nacions Unides per als Assentaments Humans (ONU Hàbitat)
11. Agència d'Agricultura i Seguretat Alimentària: FAO (Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació, FIDA (Fons Internacional de Desenvolupament Agrícola), PMA (Programa Mundial d'Aliments).
12. Agència de Medi Ambient: Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA).
13. Agència d'Infraestructures i Comunicacions: ONUDI (Organització de les Nacions Unides per al Desenvolupament Industrial), UIT (Unió

Internacional de Telecomunicacions), OIEA (Organisme Internacional d'Energia Atòmica)

ANNEX III

Comparació del sistema institucional global amb el model institucional de la UE

Atès que la Unió Europea és el model més desenvolupat de governabilitat democràtica supraestatal, és interessant establir una comparació entre l'estructura institucional de la Unió Europea i el sistema de governabilitat democràtica global proposat, també supraestatal.

És interessant constatar, per mitjà de les diverses comparacions, que la nostra proposta de governabilitat global manté algunes semblances amb l'estructura institucional clàssica de l'Estat, però se n'allunya en molts aspectes, com s'haurà pogut comprovar al llarg del text. De la mateixa manera, també hi ha semblances entre el nostre model d'institucions democràtiques globals i el sistema institucional de la Unió Europea. Tant en un cas com en l'altre, el poder legislatiu i el poder executiu es despleguen a través d'una trama institucional d'una certa complexitat, més gran que aquella que caracteritza l'Estat i la seva divisió tradicional de poders. Nogensmenys, com es podrà observar en la taula següent, hi ha també diferències notables entre tots dos sistemes.

En tot cas, aquest exercici de comparació mai no ha d'ésser interpretat com una declaració implícita, per part dels autors, de cap tipus de preferència pel model institucional de la UE. Lluny de cap volun-

tat d'eurocentrisme, aquesta comparació no vol indicar que el sistema institucional europeu sigui el referent principal o prioritari a l'hora de dissenyar un model de governabilitat democràtica global. La comparació s'ha fet només amb finalitats pedagògiques, en el benentès que la UE és el sistema de govern democràtic supra-estatal més desenvolupat, de fet, l'únic realment en funcionament. D'aquí l'interès de la comparació.

Unió Europea		Sistema institucional global
Parlament Europeu		Assemblea de Representants
Consell Europeu	Seu legislativa	Assemblea General d'Estats
(Consell d'Assumptes Generals)	Seu executiva	
		Consells:
		Consell de Pau i Seguretat
		Consell Econòmic, Social, Cultural i de Desenvolupament
Consells de Ministres Sectorials	Economia i Finances (ECO-FIN)	Agències
	Treball i Assumptes Socials	
		Agència de Prevenció i Resolució de Conflictes
		Agència de Seguretat Global
		Agència d'Assumptes

	<p>Salut</p> <p>Educació</p> <p>Indústria</p> <p>Interior</p> <p>etc.</p>	<p>Humanitaris i Emergències</p> <p>Agència Econòmica i Tributària</p> <p>Agència Financera</p> <p>Agència de Comerç</p> <p>Agència del Treball</p> <p>Agència de la Salut</p> <p>Agència d'Educació i Cultura</p> <p>Agència del Medi Ambient</p> <p>Agència d'Assumptes Socials</p> <p>Agència d'Agricultura i Seguretat Alimentària</p> <p>Agència d'Infraestructures i Comunicació</p>
<p>Comissió Europea</p>	<p>Comissaris:</p> <p>Relacions Institucionals</p> <p>Empresa i Indústria</p> <p>Transport</p> <p>Justícia, Llibertat i Seguretat</p> <p>Societat de la Informació i els Mitjans de Comunicació</p>	

<p>Medi Ambient</p> <p>Política Regional</p> <p>Assumptes Econòmics i Monetaris</p> <p>Ensenyament, Formació, Cultura i Multilingüisme</p> <p>Ciència i Investigació</p> <p>Competència</p> <p>Desenvolupament i Ajuda Humanitària</p> <p>Agricultura i Desenvolupament Rural</p> <p>Ocupació, Assumptes Socials i Igualtat d'Oportunitats</p> <p>Comerç</p> <p>Energia</p> <p>Relacions Exteriors i Política Europea de Veïnat</p> <p>Sanitat i Protecció dels Consumidors</p> <p>Etc.</p>	
---	--

BIBLIOGRAFIA

- AMIN, S. (1999). *El capitalismo en la era de la globalización*. Barcelona, Paidós.
- BAYLIS, J.; SMITH, S (2001). *The Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations*. Oxford, Oxford University Press.
- BHAGWATI, J. (2005). *En defensa de la Globalización*. Barcelona, Debate.
- CEBRIÁN, J. L. (1998). *La red*. Madrid, Taurus.
- DÍAZ-SALAZAR, R. (2002). *Justicia global*. Barcelona, Icaria.
- DROT, Y. (1994). *La capacidad de gobernar*. Barcelona, Galaxia Gutemberg - Círculo de Lectores.
- FERNÁNDEZ BUEY, F. (2005). *Guía para una globalización alternativa: otro mundo es posible*. Barcelona, Ediciones B.
- GIDDENS, A. (1999). *La tercera vía: La renovación de la socialdemocracia*. Madrid, Santillana.
- HAMMARSKJÖLD, D. (2005). *To Speak for the World*. Stockholm, Atlantis.
- KING, A.; SCHNEIDER, B. (1991). *La primera revolución mundial*. Barcelona, Plaza y Janés.

- KRUGMAN, P. (2000). *El retorno de la economía de la depresión*. Barcelona, Crítica.
- LAFONTAINE, O. Y MÜLLER, C. (1998). *No hay que tener miedo a la globalización: Bienestar y trabajo para todos*. Madrid, Biblioteca Nueva.
- MANONELLES, M. (2004). *El paper d'Europa en la reforma de Naciones Unidas i d'altres institucions internacionals*. Barcelona, Fòrum UBUNTU.
- MAYOR, F. (1999). *Un món nou*. Barcelona, Centre UNESCO de Catalunya.
- MEADOWS, D. L. et al. (1993). *Más allá de los límites del crecimiento*. Madrid, El País - Aguilar.
- MINISTRY OF JUSTICE IN SWEDEN (2005). *Modification Protocol of the European Convention – a more effective European Court of Justice*. Proposition Prop. 2004/05:167 (26 de maig de 2005).
- NIETO, J. (2004). *La governabilitat democràtica global i les reformes d'algunes institucions internacionals*. Barcelona, Fòrum UBUNTU.
- PECCEI, A. (1981). *Testimonio sobre el futuro*. Madrid, Taurus.
- RASMUSSEN, P. N. (2003). *Bridging Divide between the Global Challenges and Global Governance. A Governance Agenda*. Governance Reform Proposals by the Parliamentary Group of European Socialists.
- SACHS, J. (2005). *El fin de la pobreza: Cómo conseguirlo en nuestro tiempo*. Barcelona, Debate.
- SECRETARIADO AD HOC DEL FORO UBUNTU (ed.) (2005). *Conferencia sobre la reforma de las Naciones Unidas y de otras instituciones internacionales. Guía de debate, ponencias e informes*. Barcelona, Foro UBUNTU.

- SECRETARIAT AD HOC DEL FÒRUM UBUNTU (2004). *Propostes per a la reforma del sistema d'institucions internacionals. Escenaris de futur*. Barcelona, Fòrum UBUNTU.
- SECRETARIAT AD HOC DEL FÒRUM UBUNTU (2004). *Reformes del sistema d'institucions internacionals per fer un altre món possible. Declaració de Londres, 1 d'abril de 2004*. Barcelona: Fòrum UBUNTU.
- STIGLITZ, J.E. (2002). *El malestar en la globalización*. Barcelona, Taurus.
- SVENSKA RIKSDAGEN (2005). *Offentlighetsprincipen*. Stockholm.
- UNITED NATIONS (2005). *Report of the Secretary-General of UN for Decisions by Heads of State and Government in September 2005, "In Larger Freedom"*.
- WEIZÄCKER, E. U. von; LOVINS, L. H.; LOVINS, A. B. (1997). *Factor 4. Duplicar el bienestar con la mitad de los recursos naturales*. Barcelona, Galaxia Gutenberg - Círculo de Lectores.

PUBLICACIONES DEL CLUB DE ROMA

- BARBIERI MASINI, E. (2005). *The Legacy of Aurelio Peccei Twenty Years after his Passing and the Continuing Relevance of his Anticipatory Vision*.
- BERGER, P.L. (1997). *The Limits of Social Cohesion: Conflict and Understanding in a Pluralistic Society: A Report of the Bertelsmann Foundation to the Club of Rome (Paperback)*, Bertelsmann Stiftung.
- DROR, Y. (2001). *The Capacity to Govern*, The Club of Rome. (Círculo de Lectores and Galaxia Gutenberg; Bertelsmann; Frank Cass).

- EL HASSAN BIN TALAL, HRH PRINCE (2002). *Learning for the Future: Learning to Live Together Democratically*.
- EL HASSAN BIN TALAL, HRH PRINCE (2003). *Sustainable Development and Governance*.
- EL HASSAN BIN TALAL, HRH PRINCE (2004). *A New World Order without Ideologies*.
- EL HASSAN BIN TALAL, HRH PRINCE (2005). *Globalisation and Civil Society*.
- GIARINI, O. (1980). *Dialogue on Wealth and Welfare. An Alternative view of World Capital Formation*. Oxford, Pergamon Press.
- LASZLO, E. et al. (1977). *Goals for Mankind*, New York, Dutton.
- MEADOWS, D. ET AL. (2004). *Limits to Growth – The 30-Year Update*. Chelsea Green Publishing.
- TAMAMES, R. (2001). *World Economic and Environmental Order*.
- TINBERGEN, J. (ed.) (1976). *Rio Report: Reshaping the International Order*. New York, Dutton.

EPÍLEG

**ELS ANTECEDENTS COM A
REFERÈNCIA DELS DEBATS FUTURS**

José Manuel Morán
Vice-president del Capítol Espanyol
del Club de Roma

Des de mitjans del segle passat, quan els canvis tecnològics i el desenvolupament dels mitjans de comunicació de masses van transformar els principis organitzatius de les societats industrials, les economies avançades han multiplicat el seu dinamisme. I amb això han assentat les bases de nous procediments amb què explotar els recursos planetaris i desenvolupar les seves competitivitats recolzant-se en la revolució tecnocientífica. Aquestes transformacions han propiciat un eixamplament dels mercats sense precedents, han transformat les maneres de produir i han obligat els gestors públics a considerar la política i l'exercici del poder d'una forma molt diferent de la que s'havia conegut fins a la II Guerra Mundial. Perquè no en va totes les

societats han començat a apercebre's com a *societats de risc*, en les que la incertesa es configura al mateix temps que la globalització es fa més patent, la complexitat s'exacerba i les interdependències i canvis semblen fer incontrolable qualsevol previsió de futur i de govern.

En aquest ambient era comprensible que, quan es van iniciar les consideracions sobre *Els límits al creixement*, aviat es va veure que del que s'estava parlant era de què caldria dur a terme per a fer governable el que semblava fora de control. O amb el risc de quedar fora de l'abast de desenvolupar mètodes, procediments i programes capaços d'embridar el desbocament de la modernitat. I en aquest ambient era comprensible, igualment, que els qui s'havien sumat amb entusiasme als projectes inicials del Club de Roma, s'endinsaren, igualment, en els debats sobre la *governabilitat d'un món en transició*. Aquest va ser el títol de la Conferència del Club de Roma celebrada a Santander fa vint-i-un anys i en la qual, després d'analitzar les sempre interessants idees d'Aurelio Peccei, reunits per a l'ocasió sota el títol *Agenda per al fi de segle*, es va abordar, per primera vegada, de forma explícita què entenia el Club de Roma com a programa per a la governabilitat del sistema internacional. No hi ha dubte que aquelles pàgines continuen sent plenament vigents per al moment actual i en elles palpiten les maneres de pensar globalment, mirant a llarg termini i considerant la multidisciplinarietat i interdependència que defineix l'acostament a la problemàtica actual. I des de la qual serà possible esbossar les vies de solució adequades a cada tema i circumstàncies.

L'èxit d'aquella Conferència va significar l'inici de les tasques que van concloure una dècada més tard en l'Informe de Yehezkel Dror, *La capacitat de governar*, un dels primers avanços del qual es va presentar en la IV Cimera Iberoamericana de Caps d'Estat i de Govern a Cartagena d'Índies, el 1994, per a ser editat a continuació en castellà. A partir d'aquest moment el Club de Roma i les seves diferents associacions nacionals van assumir la seva metodologia i es van embar-

car, cadascú a la seva manera, a elaborar les seves pròpies aportacions.

En aquesta línia cal, per tant, ressenyar allò que s'ha fet pel Capítol Espanyol a finals d'aquella dècada dels vuitanta i que cal resumir-ho tot mencionant una proposta d'informe promogut per Salvador Giner i Josep Ramoneda, titulada *Govern i governabilitat de les societats avançades*, i que s'estructurava en els següents epígrafs: la definició del problema (el govern impossible), l'exploració de la teoria de la governabilitat, les maneres de governar (crítica de la ideologia de la modernització) i les conclusions i recomanacions subsegüents.

En les esmentades línies es feia referència sintètica a altres idees que Josep Ramoneda va plasmar en un treball titulat *Sobre el govern de les societats complexes* i que aborda les característiques d'aquest tipus de societats i les dificultats que té la seva governabilitat. Assenyalant els dèficits de cohesió social i les dificultats dels poders públics per sortejar la incertesa, l'individualisme-corporativisme, i la seva pròpia transformació cap a un model que estimuli el protagonisme de la societat civil i l'assumpció de les seves responsabilitats.

Fruit d'aquestes reflexions va ser també el llibre de Xavier Arbós i Salvador Giner, *La governabilitat. Ciutadania i democràcia en l'encreuament mundial*.

Tot això justificaria parlar de la governabilitat com l'eix dels debats del Club de Roma. I aquesta justificació es veu refermada en constatar que els múltiples informes del Club, en abordar les més variades facetes i factors que posen en risc la governabilitat, s'han ocupat, implícitament i des de la seva particular perspectiva, precisament del problema de la governabilitat. Així, si es pensa en com les transformacions en el món del treball estan regirant els models de l'Estat del

Benestar ideat per a Societats Industrials *estables*, no *globalitzades* i no sotmeses a la revolució tecnològica i productiva que es viu, l'Informe sobre *El futur de l'ocupació* mereixeria tornar a ser considerat dins de la panòplia d'estudis sobre la governabilitat. Una cosa semblant caldria dir del paper que juguen avui els lideratges empresarials (*Informe Mohn: El triomf del factor humà*) o la gestió i mediació del conflicte en les societats pluralistes (*Informe Berger: Els límits de la cohesió social*), per no citar el que suposa la interactivitat (*Informe Cebrián: La xarxa*) o les exigències d'humanitat per a aconseguir una societat decent (*Informe De Lorenzo: El futur dels discapacitats en el món*).

Factors tots que determinen, a la fi, les capacitats d'aconseguir una governabilitat efectiva dels assumptes col·lectius, tot buscant el desenvolupament humà i l'esperança d'aconseguir que els avanços arribin a tots, estimulants la solidaritat, i construint una manera de viure ecològicament perdurable, econòmicament eficientment i socialment equitativa. Perquè només des d'aquestes premisses la governabilitat deixarà de ser un impossible i es convertirà en la millor demostració que les persones podem i hem de ser responsables d'un destí solidari i per a tots. Encara que per a aconseguir-ho s'hagi de continuar debatent sobre els factors que persisteixen i sobre altres que se sumen a ells novament i que determinen si la governabilitat és possible, o simplement és una quimera teòrica difícil de plasmar en la realitat social del nostre món.

Aquest llibre es va acabar d'imprimir
als tallers de Winihard Gràfics, S.L.,
el mes maig del 2007.

El Club de Roma és un *Think Tank* global, un gran equip internacional, que aporta idees i iniciatives encaminades al progrés humà. Hi participen científics, economistes, directius d'empreses, membres d'organitzacions civils internacionals i Caps d'Estat de tots els continents, convençuts que el futur de la humanitat no està ja determinat per sempre, compromesos en l'aposta per influir activament en el progrés de les nostres societats.

L'enfocament del Club de Roma consisteix en la identificació de problemes, la seva anàlisi en una perspectiva global, interdisciplinària i de llarg termini, la recerca de solucions alternatives, així com l'elaboració d'escenaris per al futur.

Dins del Club de Roma, diferents *Think Tanks* estan formats per joves intel·lectuals i professionals que contribueixen amb idees noves i projectes de futur als treballs del Club. Els autors d'aquest llibre constitueixen el *Think Tank* català.

Amb l'arribada del segle XXI, hem entrat de ple en la Globalització, on l'economia, la cultura, el medi ambient, els drets humans, els moviments migratoris, estan més interconnectats que mai. Nogensmenys, no hi ha estructures polítiques que legislin i governin sobre tot allò que és global. No hi ha dubte, aquest és el gran repte del segle XXI.

Fruit de tres anys de treball, un grup de joves intel·lectuals i professionals, membres del *Think Tank* del Club de Roma, presenta en aquest estudi una proposta de Governabilitat Democràtica Global: dotar al món d'una estructura política ascendent, a partir dels països, de les regions i dels ciutadans, que vertebrí de manera justa, i tan democràtica com sigui possible, la realitat de la globalització; una estructura de govern basada en la força del Dret, eficaç, amb capacitat financera, penal i política, per dirigir el bon compliment de les seves decisions a tot el planeta.

No estem davant d'un simple estudi teòric ni especulatiu, sinó davant d'una proposta eminentment pràctica, coratjosa i viable, que vol donar resposta a les reiterades crides que han fet en els últims anys dirigents de Nacions Unides, premis Nobel i prestigiosos intel·lectuals sobre la necessitat imperiosa de dotar a la humanitat d'una veritable democràcia mundial.

RAIMA
ALMA MATER

ISBN: 978-84-96700-02-4

9 788496 700024